

Upravištvo: Ljubljana, Knaflejeva 3
— telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
— telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavod: Ljub-
ljana, št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflejeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon števil 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon števil 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Finska — trd oreh za Moskvo

Naval sovjetskih čet na finski utrdbeni pas od dne do dne silnejši, uspehi pa nikakor ne odgovarjajo človeškim in materialnim žrtvam

Oslo, 13. febr. j. (Norske T. B.) Sovjetska ofenziva na finko utrdbeno črto na Karelski ozini se nadaljuje z nezmanjšano jasnostjo in postaja pregled položaja v posameznih odsekih tega bojišča čedalje težji. Po sodbi tujih vojaških opazovalcev je bil ponedeljek najbolj krvav dan na Karelski fronti. Sovjeti so v ponedeljek vrgli v napad pet novih divizij, ki se jim je po učinkovitosti topniški pripravi posrečilo vdreti na nekaterih mestih med Summo in jezerom Vuoksi v Mannerheimovo črto ter zasesti nekatere utrjene točke. Istočasno so skušali Rusi zajeti finske čete s prodiranjem po ledu v Finskem zalivu ter proti zapadni obali Ladoškega jezera. Ta nakana se sovjetskim četam sicer ni posrečila, opasen pa je položaj zaradi utrditve sovjetskih čet v posameznih točkah Mannerheimove črte. Finci so zaradi tega takoj izvedli protinapade proti svojim izgubljenim formam, vendar pa — mnogo je bil kriv tudi silovit mraz — niti 11. niti 12. februarja niso mogli oteti izgubljenih pozicij. Včeraj so Finci izvedli ponovne napade na izgubljene postojanke, vendar pa so bili ti napadi izvršeni le v majhnem obsegu, ker so se morali Finci zaradi nezmanjšane silovitosti sovjetske ofenzive omejiti bolj na obrambo svojih preostalih postojank.

Kakor vedo povedati najnovejša poročila iz Haparande, se je sredi Fincev z nekaj silovitimi protinapadi končno le posrečilo vreti sovjetske čete iz zavzetih forov v Mannerheimovi črti, vendar pa še ni popolnoma jasno, ali je Mannerheimova črta že popolnoma očistena sovjetskih gnezdi ali ne. Gotovo je toliko, da Rusi niso več v tistem ugodnem položaju, kakor so bili 11. in 12. februarja. Postojanke, ki so jih Finci iznova zavzeli, se sedaj očistujejo in pri tem šele prihaja na dan, kako veličanske izgube so utrpele sovjetske čete pri svojem vdoru v Mannerheimovo črto. Število mrtvecev gre na tisoče in tudi številu uničenih sovjetskih tankov in drugih oklopnih vozil sega daleč nad sto. Zelo veliko je tudi število sestreljenih sovjetskih letal, ki so iz zraka podpirali prodiranje sovjetske pehote in motoriziranih čet.

Navzile temu, da so bile sovjetske čete vržene iz zavzetih pozicij v Mannerheimovi črti, na se tudi danes njih napadi na vse strani dolžini nadaljujejo z nezmanjšano silovitostjo.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 13. febr. s. (Fin. tel. ag.) Finsko vrhovno poveljstvo je objavilo včeraj opoldne naslednje poročilo o vojnih operacijah dne 11. t. m.:

Na kopnem: Na Karelski zemeljski ozini je nadaljeval sovražnik napade z največjo srditostjo. Najhušji je bil pritisk pri Summi, kjer je v akciji več sovjetskih divizij. Napade podpirajo topništvo, tanki in letala. S pomočjo 150 tankov je sovražnik napadel tudi med jezerom Moul in reko Vuoksi. Bodi se nadaljujejo. Ob reki Taipale je sovražnik napadel po turni topniški pripravi. Napad je bil odbit. Poskusi sovražnika, da bi prišel našim postojankam za hrbet preko ledu na Finskem zalivu in Ladoškem jezeru, so bili preprečeni. Uničili smo 22 sovražnih tankov, pa tudi sicer je imel sovražnik velike izgube.

Severovzhodno od Ladoškega jezera so bili sovražni napadi odbiti na vseh točkah. Pri Altolokitu je sovražnik izgubil 10 in 11 t. m. 380 mož in mnogo orožja. Pri Kuhmu smo zavzeli več sovražnih postojank uničili smo en tank, padlo na 700 sovjetskih vojakov. Drugod nič posebnega.

V zraku: Naše letalstvo je uspešno bombardiralo taborišča in zbirališča sovražne vojske. Letalska akcija sovražnika se je omeila v glavnem na bojno cono, kjer na je bila zelo srđita. Po dosedanjih podatkih je bilo 6 sovražnih letal sestreljenih, za tri nadaljše pa še ni potrdila.

Helsinki, 13. febr. s. (Reuter). Današnji finski vojni komuniké pravi, da so sovjetske čete včeraj nadaljevale svoje napade pri Summi in ob reki Taipale. Vsi napadi so bili odbiti z velikimi izgubami za napadalce. Finci so izvedli več uspešnih protinapadov. Na severu Ladoškega jezera in pri Kuhmu so Finci istotako očistili več sovražnih napadov. Finci so uničili večji del sovjetske trenske kolone, ki je štela 100 vozil. 4 sovjetska letala so bila včeraj sestreljena.

Moskovski komuniké

Moskva, 13. febr. AA. (DNB) Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojaškega okrožja pravi:

Dne 12. februarja je bilo nekaj delovanja naših oglednih patrulj in živahno pehotno in topniško streljanje na več mestih. Na Karelski ozini se je sovj. takim četam posrečilo zavzeti 32 utrdb, med njimi 21 betoniranih in opremljenih s topništvom. Zadnje tri dni je v osvoinjenih utrdbah padlo v naše roke 230 strojin in 23 topov. Zaradi slabega vremena so sovjetska letala izvedla samo nekaj oglednih poletov.

Položaj Finske postaja resen

Zürich, 13. febr. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Stockholma da si v tamšnjih nevtralnih krogih kljub junaškemu odzivu Fincev ne delajo nobenih iluzij glede Finske in smatrajo, da je postal po-

ložaj Finske zelo resen. Dasiravno so izgube na sovjetski strani ogromne, so imeli v zadnjih borbah tudi Finci občutne izgube, tembolj, ker nimajo rezerv. Nevtralni opazovalci računajo z možnostjo, da bodo morali Finci zapustiti prvo utrjeno črto sovražniku. To pa ne bo prevelikega strateškega pomena, ker se bodo lahko umaknili na drugo, še močnejše utrjeno črto. Trenutno pa v tem pogledu še ni prišlo do odločitve.

Možnost nemškega vpada na Finsko

London, 13. febr. s. (Reuter). Fince profesor Tankred Borenius, ki stalno predava v angleškem radiu o položaju na Finskem, je izjavil danes, da se po prepričanju Fincev nahajajo v sovjetski armadi na finkem bojišču dobro izveščani nemški oficirji. Finci pričakujejo, da se bo na Finskem v kratkem pojavila nemška ekspedicijska vojska in da bo padla Fincem enako v hrbet, kakor je to sovjetska vojska storila na Poljskem.

Strahovito bombardiranje Nautsija na severu

Oslo, 13. februarja. AA. Norveška telegrafska agencija javlja iz Kirkenesa, da so sovjetski bombniki včeraj strahovito bombardirali finske postojanke v Nautsiju. Ni

Pritisk vedno hujši

Sovjetska vojska hoče streti odpor Fincev, še preden bo začel sneg kopneti

Helsinki, 13. februarja. AA. (Reuter) Po soglasnem mnenju vseh vojnih strokovnjakov je sovjetska ofenziva proti Mannerheimovi črti vsak dan močnejša. Sovjeti hočejo očistiti stetni finski odpor, še preden bo začel sneg kopneti. Sovjetski napadi so imeli včeraj gotove uspehe, vendar se na strani braniteljev ne kažejo nobeni znaki slabosti. Na bojišču pri Summi se na prostoru, širokem 7 milj, bori 35.000 do 50.000 sovjetskih vojakov. Sovjetska poročila naglašajo, da so sovjetske čete v toku včerajšnjega dneva zavzele večje število novih položajev. Vojaki strokovnjaki v Helsinkih trdijo, da ne gre za utrdbe same Mannerheimove črte, temveč za utrjene položaje pred to črto in naglašajo, da so morale sovjetske čete plačati vsako ped zemlje s krvavimi izgubami, ki znašajo več tisoč vojakov.

Na severu Finske se navzile dva metra visokemu snegu vodijo neprestano borbe posebno v pokrajini Salmijärvi. Sovjetska letala so bombardirala v toku včerajšnjega dneva več finskih mest.

Stockholm, 13. februarja. AA. (Havas) Včerajšnje borbe na Karelskem bojišču so bile mnogo srditješe kakor prejšnjega dne, ko se je zdelo, da je borba dosegla vrhunec. Sovjeti so vrgli v prve vrste še veliko večje število tankov in oklopnih avtomobilov. Posamezni tanki so težki po 70 ton. Sovjetske čete se trudijo na vse močnejše načine, da bi predrele Mannerheimovo črto ter zavzele Viborg. Vse letalske sile, ki so na razpolago, so zdaj zbrane na Karelskem bojišču. Sovjetski letalci ne opustijo ničesar, da bi preprečili prihod finskih ojačenj, vendar se je Fincem posre-

želo močnejše posledice bombardiranja. Zadnje dni so bile akcije zaradi velikih snežnih zametov v tem odseku precej neznatne. Sovjetsko letalstvo je bilo tudi včeraj aktivno.

Moskva bo zahtevala nova oporišča ob Baltiku

London, 13. februarja. AA. (Havas). Dopisnik »Daily Express« v Stockholmu poroča, da prihajajo iz Talina vesti, da namerava Rusija zahtevati od Estonke in Letonske še nove vojne baze, vpoštevajoč tudi tu letalska oporišča, da bi ojačila in pospešila napade na Finsko z juga. Dopisnik poudarja, da je na podlagi poročil, ki jih je prejel estonski načelnik generalnega štaba, general Lajdoner, konferiral z generalom Bertijem, načelnikom letonskega generalnega štaba. Poleg tega je predsednik republike Ulmanis izjavil v poslanici, ki jo je poslal letonski vojski, da se je treba pripraviti na bližnje velike žrtve. Ko bo odšla odločilna ura, pravi Ulmanis, bo moral vsaj po en član družine obični vojaško uniformo.

Riga, 13. febr. s. (Reuter). Letonski zunanji minister Munters je danes zanikal vse vesti, da bi sovjetska vlada izvajala na Letonsko kakršenkoli pritisk. Dejal je, da ni pozvala sovjetske Rusije. Letonski od sklenitve nove pogodbe v oktobru dalje ne bnehi težav.

čilo pripeljati ojačenja po gozdnih poteh, kjer jih niso mogla najti sovjetska letala. V finskih krogih prevladuje vedno bolj mnenje, da sedanje operacije proti Mannerheimovi črti vodi osebno maršal Voršilov. Glavno vprašanje, ki sedaj zanima finske kroge, ni toliko problem, ali se bo Fincem posrečilo še nadalje upirati se, kolikor vprašanje, ali bodo Sovjeti še nadalje mogli vršiti napade v množicah z dovajanjem vedno novih in svežih divizij.

Junaška smrt finskega svetovnega rekorderja

Helsinki, 13. febr. o. Znan finski tekač na dolgih progah Gunnar Höckert, svetovni rekorder na 3000 m je padel preteklo nedeljo v bojih na Mannerheimovi črti. Höckert je bil poročnik ter se je po izbruhu vojne večkrat odlikoval v državnih patrolnih akcijah.

10.000 zavezniških prostovoljcev

Brukselj, 13. febr. p. Agencija Beiga poroča iz Londona, da tam računajo, da bo Anglija v najkrajšem času poslala na Finsko okrog 10.000 prostovoljcev. Oddelek francoskih in kanadskih prostovoljcev so že formirani in bodo že v prihodnjih dneh krenili na Finsko. Vprašanje poljskih prostovoljcev za Finsko še ni dokončno urejeno. Razen tega bodo zavezniški poslali finski tisoč vojnih letal in sicer 400 takoj, ostane pa čimprej kakor tudi večje število protiletalskih in protitankovskih topov z vso potrebno municijo.

Zavezniške vojske na Bližnjem vzhodu

Pomen in namen prihoda avstralskih in novozelandskih čet v Egipt in Palestino

London, 13. febr. s. (Reuter). Prihod avstralskih in novozelandskih čet v Egipt je izzval ne samo v Angliji, temveč po vsem svetu veliko pozornost in časopisne komentarje.

»Times« naglašja v svojem uvodniku predvsem, da so vsi pripadniki avstralske in novozelandske vojske prostovoljci, ki so prišli na križarsko vojno za svobodo in pravico ter za neodvisnost malih narodov. Nič ne kaže bolj učinkovito edinstvo angleškega imperija kakor nedavni prihod kanadskih čet in malo pozneje avstralskih in novozelandskih. »Daily Telegraph« vidi v prihodu ekspedicijske vojske predvsem poudarek edinstvu angleškega imperija, obenem pa tudi nov dokaz za moč angleške vojske mornarice. Poudarja, da nobena druga mornarica na svetu ne bi zmogla naloge, da brez motnje spremi vse brodoge na tako dolgi poti.

»Daily Mail« navaja v primerjavo številu avstralskih in novozelandskih čet, ki so se borile na angleški strani med svetovno vojno. Tedaj je prišlo v Evropo 412.000 Avstralcev in 128.000 Novozelancev. Tedaj so se prišli boriti proti cesarski Nemčiji, pravi dalje list, danes pa proti nacionalno socialistični. Z vsega sveta se zbirajo svobodni možje v borbi za svobodo.

Mnogi listi posvečajo pozornost vprašanju, kakšnemu namenu služijo zbiranje zavezniške vojske na Bližnjem vzhodu. Angleški listi poudarjajo predvsem, da gre v prvi vrsti za obrambo Sueskega prekopu, ki predstavlja eno najvažnejših prometnih žil angleškega imperija. Drugi važni moment, ki ga poudarjajo listi, pa je dejstvo, da sta Anglija in Francija dali

jamstvo malim balkanskim državam in Turčiji njuna zaveznika. Zbiranje vojske na Bližnjem vzhodu služi torej tudi za primer, da bi morali Anglija in Francija izpolniti svoje obveznosti.

»Manchester Guardian« poudarja, da imata sedaj Anglija in Francija na Bližnjem vzhodu zelo močno strateško pozicijo, ki lahko služi tako za defenzivne kakor tudi ofenzivne svrhe. Rumunija in Turčija, ki jima je Anglija dala jamstvo, sta bili ogroženi od obeh edinih veleil, ki bi ju mogli ogrožati. Če bi se sedaj ti veleil odločili za udarec proti Rumuniji ali Turčiji, je jasno, kakšna bi bila dolžnost Anglije.

Tudi ameriški listi se bavijo s pomenom prihoda ekspedicijskih vojsk na Bližnji vzhod. »New York Times« pravi, da je na ta način preprečen vsak morebitni polzus Nemčije, da bi razširila vojno. Ne da bi padel en sam strel, služijo te vojske kot močno svarilo Nemčiji in Rusiji za primer, da bi poskusila ena izmed obeh udar na Bližnjem vzhodu. »New York Herald Tribune« tolmači prihod avstralske in novozelandske vojske kot pripravljajni in varnostni ukrep.

Avstralske čete poslane v Palestino

Kairo, 13. febr. s. (Reuter). Avstralske čete, ki so bile sredi izkrcane ob Sueskem prekopu, so bile deloma poslane v Palestino in so danes že dosepele v odredno taborišče. Potovalce so s posebnim vlakom, nato pa s kolono motornih avtobusov. Ta-

borišče jim je pripravil škotski polk, ki je stacioniran v Palestini.

Ena izmed ladij, ki je pripeljala avstralske in novozelandske čete v Egipt, pripada poljski trgovinski mornarici in ima poljsko posadko.

Ob priliki prihoda novozelandskih čet sta izmenjala njihov poveljnik general Freyberg in mornarski minister Churchill prisrčne pozdravne brzojavke.

Kairo, 13. febr. s. (Associated Press.) Število avstralskih in novozelandskih čet, ki so včeraj prispele v Egipt, cenijo neoficijno na 20.000 do 30.000.

Zbiranje nemških čet v protektoratu

Bratislava, 13. februarja s. (Havas) Iz vzhodne Nemčije poročajo o večih premikanjih nemških čet. Iz Češke in Moravske odhajajo nemški oddelki zla ti na Slovaško. V zvezi s premikanjem čet so tudi mnoge arafacije, ki so bile zadnje dni izvršene na ozemlju protektorata zlasti

Sovjetska proizvodnja pod nemško kontrolo

Francoski diplomatski krogi o dalekosežnem pomenu nemško sovjetskega gospodarskega dogovora

Pariz, 13. febr. j. (RSV). Sklenitev sovjetsko-nemškega gospodarskega dogovora v Franciji ni nikogar presenetila, ker so jo že dolgo pričakovali. V francoskih diplomatskih krogih pravijo, da ta dogovor, ki je bil pravkar podpisan v Moskvi, fiktivno daje Nemčiji možnost, vključiti Sovjetsko unijo v nemški življenjski prostor. Pogodba za Nemčijo prav tako kakor za Sovjetsko unijo ni toliko važna zaradi tega, ker ureja izmenjavo dobrin med obema državama marveč bolj zaradi tega, ker daje sedaj Nemčiji možnost, da lahko realno računa s sovjetskimi viri, ki jih potrebuje Nemčija za preživljanje svojega prebivalstva ter za obratovanje svoje industrije. Zdjaj bo nastalo poglavitno vprašanje za Nemčijo, kako naj njeni tehniki te sovjetske vire organizirajo. Nedvomno je, da se bo z novim dogovorom zelo povečala izmenjava blaga med obema državama, ker je to nujna potreba Nemčije in si bo ona zaradi tega z vsemi silami prilagajala pod svojim vodstvom čim vije dvigniti številke sovjetske proizvodnje.

V francoskih diplomatskih krogih naglašajo, da je Sovjetska unija pod carskim režimom že bila nekoč v sličnem položaju ter je pristala na nemško sodelovanje. Ta nemški vpiv, ki je po vojni izginil, se je s sedanjim trgovinskim dogovorom v polni meri obnovil. Sklenitev gospodarskega dogovora spada po mnenju teh krogov popolnoma v načrt nemške ožje kolonizacijske politike, katere posamezne stopnje so n. pr. tudi repatriacije narodnih manjšin in pa pokroviteljstvo nad malimi državčicami, kakor je n. pr. Slovaška, ki nima nikake gospodarske samostojnosti več, marveč je kolonija, ki dela samo še za Nemčijo na nemško polje.

Splošna slika b v poučenih krogih je, da bo sklenjeni gospodarski dogovor Nemčiji omogočil kontrolo nad vso sovjetsko proizvodnjo, kakor tudi nad transportom in razdelitve vsega blaga. Šele zdaj, ko je vidna dalekosežnost sklenjenega dogovora, postaja razumljivo, zakaj so se pogajanja med nemškim delegatom Schnurrejem in sovjetskimi polnomočenci v Kremiju tako počasi razvijala. Sovjetska unija je pač oklevala, da bi pristala na tako temno sodelovanje z Nemčijo in je to verjetno storila na ponovni nemški pritisk še bolj pa zaradi neuspeha svoje vojaške akcije na Finskem, za katero si od Nemčije obeta pomoč.

Glede dalekosežnih posledic, ki jih utegne imeti novi trgovinski dogovor med Nemčijo in Sovjetsko unijo so si v merodajnih francoskih krogih popolnoma na jasnem in dogovora v tem pogledu niti najmanj ne podcenjujejo.

Zadovoljstvo v Nemčiji

Bern, 13. febr. j. (Havas). Ves nemški tisk se z izrednim zadovoljstvom in velikim navdušenjem zabeležil vest o sklenitvi nemško-sovjetskega gospodarskega dogovora, od katerega si obetajo močne gospodarske okrepitev obeh držav. V nemških gospodarskih krogih pa optimizem glede gospodarskega prometa sklenjenega dogovora ni tako nedolžen. Kakor poroča berlinski dopisnik švicarkega lista »Corriere del Ticino«, nemški trgovski in industrijski krogi sicer sklenitve gospodarskega dogovora ne kažejo tistega zadovoljstva in optimizma, kakor v političnih krogih. Nemški gospodarski svetniki sdiijo, da bo preteklo še mnogo časa preden se bo pogodba lahko v resnici izvajala v vsej svoji obsežnosti, zakaj zaenkrat je pozlatovna ovira, da v Nemčijo ne more prihajati dovolj sovjetskih poljedelskih pridelkov, transportna kriza, ki je v Nemčiji enako občutna, kakor v Sovjetski uniji.

Nemški listi zaenkrat ne navajajo nobenih podrobnosti ter nobenih določb nove-

med pristaši bivše dr. Beneševe češke narodno-socialistične stranke.

V češko-moravskem protektoratu je ves železniški promet v nerednem stanju. Vozne rede menjajo vsaki 24 ur. Tudi v Pragi sami je opaziti posebne vojaške priprave. Vojaško poveljstvo se je preselilo iz središča mesta v predmestja, enako vse vojaške upravne oblasti. Dne 11. februarja je bila odredena nova rekvizicija konj. Bolnišnice v protektoratu so dobile nalog, da do 1. marca pripravijo 50.000 postelj. Sudetski Nemci, ki so vojaški obvezniki, so se vrnili s fronte in so po naročilni oblasti nameščeni na posebno važnih mestih s posebnimi nalogami. Obdržali so uniforme in orožje in imajo nalogo, da so pripravljani za vsak primer. Očitno se pripravljajo večje vojaške operacije, v katerih naj bi tudi češko-moravski protektorat igral pomembno vlogo.

Pomanjkanje živl na Češkem in Moravskem

New York, 13. febr. s. (Reuter). »New York Times« poroča o hudem pomanjkanju živl v češko-moravskem protektoratu. Zaradi stalnega izvoza živl v Nemčijo bo kmalu tako primanjkovalo moka, da je ne bo dovolj niti za kruh. Tudi krme za živino primanjkuje. Nemška vlada je sicer naročila, da mora biti do 1. marca v protektoratu vzrejenih 100.000 pršev, vendar zanje ni krme. Prodnika mesa in masti znaša samo 12 procentov predvojnega stanja. Vso produkcijsko margarino morajo pošiljati tovarne v Nemčijo.

ga gospodarskega dogovora. Berlinski dopisnik lista »Basler Nachrichten« poroča, da v merodajnih nemških krogih zatrjujejo, da je sklenjena pogodba neprimerno več kot samo »gospodarski dogovor«, marveč da gre za skleno o najširšem sodelovanju med Nemčijo in Sovjetsko unijo, sodelovanju, ki je predvideno za dolgo dobo. Švicarski dopisnik še pripominja, da z merodajnih strani ni mogoče zvedeti nikakih podrobnosti, kako si Nemčija in Sovjetska unija zamišljata praktično izvajanje podpisanega dogovora.

Sovjetski petroleji za Nemčijo

Bukarešta, 13. febr. s. Poseben dopisnik »Daily Telegraph« objavlja zanimivo poročilo o vsebini sovjetsko-bolgarske trgovinske pogodbe, ki dobiva še poseben pomen po sklenitvi nemško-sovjetskega trgovinskega sporazuma. Po informacijah dopisnika dočeta sovjetsko-bolgarska trgovinska pogodba predvsem pošiljanje sovjetskega petroleja preko Bolgarije v Nemčijo. Načrt je že izdelan v vseh podrobnostih. Iz Bakuja bo šel petrolej najprej po železnici in po daljnovodjih v Batum. Tam ga bodo prevzeli petrolejski parniki. Glavni del transportov bo šel od tam v Varso, manjši pa v rumunsko luko Galac. Iz Varne bo petrolej transportiran po železnici do Ruščuka, deloma pa preko Nisa do Beograda. Ker Bolgarija sama nima na razpolago dovolj cisternskih vagonov, so jih bolgarske državne železnice naročile 120 v Nemčiji in Italiji. Iz Ruščuka in iz Beograda bi prevažale petrolej zopet ladje po Dunavu do Bratislave. Po tem načrtu bi šel prevoz od Bakuja do Bratislave samo okoli 500 km po železnicih, vso ostalo pot pa po morju oziroma po Dunavu.

Wellesova misija

London, 13. febr. z. V tukajšnjih krogih smatrajo, da potovanje namestnika ameriškega zunanjega ministra Wellesa ne bo ostal brez vpliva na vojno v Evropi. Računajo namreč s tem, da do konca tega potovanja ni pričakovati niti nemške niti zavezniške ofenzive. Verjetno je tudi, da bo izostal pričakovani nemški letalski napad na Anglijo.

Berlin, 13. febr. z. Merodajni berlinski krogi so glede potovanja Wellesa po Evropi še vedno skrajno rezervirani in odklanjajo o tem vsako izjavo. Prav tako ni mogoče v Berlinu dobiti nobenega pojasnila glede trditve, da je prišla iz Washingtona pobuda, naj bi se do konca Wellesovega potovanja ustavile vse vojaške operacije.

Sumner Welles, državni podtajnik v ameriškem zunanjem ministrstvu, ki bo te dni na željo prezidenta Roosevelta odšel na svoje informacijsko potovanje po Evropi, je bil rojen v New Yorku leta 1893. Po odlično dovršenih študijah na vseučilišču v Harvardu je leta 1915, vstopil v diplomacijo kot ataše na ameriškem veleposlaništvu v Tokiu. Nierovo družo diplomatsko mesto je bilo v Buenos Airesu, od koder je bil pozvan v državno tajništvo za zunanje zadeve (zunanj. ministrstvo) v Washingtonu kot šef oddelka za Južno Ameriko.

Ko je bil Roosevelt izvoljen za predsednika, je bil Sumner imenovan za ameriškega poslanika na Kubi, od koder pa je bil kmalu zopet pozvan v zunanje ministrstvo ter imenovan za državnega tajnika ali pomočnika zunanjega ministra. Sumner Welles pozna zlasti temeljito južnoameriške zadeve in je kot strokovnjak spremljal zunanjegega ministra Cordella Hulla na vseameriško konferenco leta 1936, medtem ko je lansko leto v Panami sam vodil delegacijo Zedinjenih držav.

Zagrenjeni Madžari

Po italijanskih virih se je napetost med Rumunijo in Madžarsko zopet povečala — Gafencu pojde v Rim

Rim, 13. febr. z. V tukajšnjih političnih krogih s skrbjo zasledujejo naraščajočo napetost med Rumunijo in Madžarsko. »Lavoro Fascista« piše, da se je po beograjski konferenci Balkanske zveze napetost med Budimpešto in Bukarešto silno povečala, ker so Madžari razočarani nad stališčem, ki ga je zavzela Rumunija. Na prizadevanja Turčije in drugih držav se je rumunska vlada obvezala, da bo odstopila po končani evropski vojni Bolgariji vso južno Dobrudžo in tako skoraj stodoletno zadostila bolgarskim zahtevam. Bolgarija se je za to obvezala, da se bo pridružila Balkanski zvezi in vodila skladno politiko z ostalimi balkanskimi državami. Kar se tiče madžarskih zahtev, pa je ostala Rumunija popolnoma nepopustljiva in je vse madžarske zahteve zavrnila. Zaradi tega se je napetost med Rumunijo in Madžarsko znova tako poostrela, da predstavlja po mnenju italijanskega tiska novo nevarnost za mir v Podunavju.

Italijanski listi so mnenja, da je napočil čas, ko bodo morale druge države posredovati.

Rim, 13. febr. z. Vesti o skorajšnjem obisku rumunskega zunanjega ministra Gafencu v Rimu, ki so bile še večkrat razširjene, a vedno zopet demantirane, postavljajo sedaj po mnenju rimskih krogov vedno bolj verjetne. Naraščajoča napetost med Rumunijo in Madžarsko povzroča Italiji resne skrbi. Zato bi bil obisk Gafencu v Rimu zelo zaželen. Ni izključeno, da bo italijanska vlada povabila rumunskega zunanjega ministra na razgovor v Rimu.

Rumunski odgovor na angleški protest

London, 13. febr. z. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, bo prihodnje dni izročen v Londonu odgovor rumunske vlade na angleški protest glede povečanih dobav rumunskega petroleja za Nemčijo. Odgovor bo baje povsem zadovoljiv. V Londonu naglašajo, da ne zahtevajo od Rumunije ničesar, kar bi presegalo meje njene nevtralnosti. Anglija je samo proti temu, da bi dobivala Nemčija sedaj od Rumunije več petroleja, kakor ga je poprej. Za merilo naj bi služile dobave v zadnjih treh letih pred izbruhom vojne.

Trgovinska pogajanja Nemčije s Španijo

Berlin, 13. febr. j. (Havas). Kakor poročata berlinski dopisniki lista »National Zeitung« odstopuje v kratkem v Madrid nemški ministri svetnik Wohltat, ki velja za specialista v problemih tihodnih se gospodarsko-trgovinskih razgovorov. Njegovo potovanje tolmačijo kot željo nemške vlade, da prične z nacionalno španijo razgovore o poživljenju trgovinskih stikov med obema državama.

Premoženjske zaplembe na Slovaškem

Berlin, 13. febr. j. Nemški list »Schwarz-wälder Bot« poroča, da je na Slovaškem na delu posebna preiskovalna komisija, ki ji načeluje slvaški propagandni minister Mach in ki so ji dodeljeni tudi zastopniki raznih drugih ministrstev. Ta komisija raziskuje zgodovino premoženja raznih uglednih osebnosti iz slovaškega javnega življenja. Preiskava je bila doslej izvršena že v 50 primerih in od tega je bilo v 11 primerih odredena zaplenba premoženja dotične osebe v državno korist. Komisija v vseh 50 primerih, ki jih je doslej preiskala, še ni izdala nobenega imena. Kakor poročajo iz merodajnih krogov, je bilo v 11 pozitivnih primerih doslej zaplenjeno večina premoženja v obliki posestev, sestojčih iz polj in gozdov.

Thyssenovo imetje zaplenjeno

Amsterdam, 13. febr. j. (Havas) Po odreditvi nemškega notranjega ministra Fricke sta izkubila znaní nemški veleindustrialci Fritz Thyssen ter njegova žena, ki se ta časa nahajata v Švici, s 4. februarjem nemško državljanstvo. Vse Thyssenovo imetje, ki ga cenijo na približno 200 milijonov mark, je bilo zaplenjeno. Kakor poročajo tuji politični opazovalci iz Berlina, so Thyssenovi beg iz Nemčije oblastva do sedaj skrbno prikrivali, ker so se bala, da bi napravili na nemško javnost vedno neugoden vtis. Thyssen je bil namreč sponzor eden glavnih podpornikov vodje rajha Hitlerja ter je od leta 1933 do spomladi 1939 vsestransko podpiral nacionalno socialistično gibanje. Thyssen bi moral postati poslanec v rajstagu Velike Nemčije, a je še pred tem v začetku novembra 1939 zapustil Nemčijo.

Nazivlje pritisk nemške vlade se Thyssen poslednjič več maral vrniti v Nemčijo. Ker njegove nepatriotične geste ni bilo več mogoče prikrivati javnosti, se je nemška vlada odločila da ga črta iz nemškega občestva.

Anketa o novih davčnih ukrepih

Beograd, 13. febr. p. Finančni minister dr. Šutej je sprejel danes deputacijo centralnega predstavnika zveze trgovskih združenj pod vodstvom predsednika Nedeljka Savice. Deputacija je izročila finančnemu ministru obširno spomeniko ter mu obrazložila velike težave, ki jih je povzročila v gospodarstvu poslednja davčna reforma. Finančni minister je deputaciji razložil razloge za te finančne ukrepe. Napovedal je, da bo v najkrajšem času sklicana konferenca strokovnjakov ministrstva ter zastopnikov gospodarskih združenj, da skupno praktično prouče posledice zadnje davčne reforme za gospodarstvo in da ugotovijo, katere odredbe bi se mogle omiliti. Cilj davčne reforme je bil, da se bremena pravilno razdelijo, ne pa da bi se ovrnil razvoj gospodarstva.

Imenovanje notarja

Beograd, 13. febr. p. Za javnega notarja v Metliki je imenovan Anton Jakopič, notarski pripravnik v Mariboru.

Iz sodne službe

Beograd, 13. febr. p. Za starešino sreskega sodišča pri Sv. Lenartu je imenovan dr. Matko Zorjan, državni tožilec pri okrožnem sodišču v Mariboru, za sodnika okrožnega sodišča v Murski Soboti pa starešina sreskega sodišča v Prevaljah dr. Fran Cerašek.

Upokojen je Mihael Biljan, sodnik sreskega sodišča v Gornjem gradu.

K sreskemu sodišču v Laškem je premeščen Miha Jerab, sodni pristav v Murski Soboti. Za pristava pri okrožnem sodišču v Ljubljani je imenovan Alfonz Fišinger, sodni pripravnik.

Postani in ostani član Vodnikovih družbe!

loma Kettelom in Brauchitschem. V poklicanih krogih izjavljajo, da je vest popolnoma izmišljena kakor so izmišljene tudi mnoge druge vesti britanskega tiska. Prav ta dan, o katerem trdi londonski list, da se je vršila omenjena konferenca, Hitlerja sploh ni bilo v Berlinu.

Novo nemško vojaško odlikovanje

Berlin, 13. februarja. AA. (DNB) Nemški listi objavljajo danes fotografije novega odlikovanja, ki ga dobe samo tisti častniki, podčastniki in vojniki, ki so v treh zaporednih naskokih v treh različnih dneh sodelovali in pri tem pokazali posebno hrabrost. Pri tem velja pogoji, da je pehota z orožjem v roki prodrla v sovražne postojanke, pa bodisi pri naskoku ali pri ogledniškem delu ali pa pri napadu.

Holandaska in Belgija

Amsterdam, 13. febr. j. (Havas.) V svojem današnjem ekspoziju pred poslansko zbornico je holandski zunanji minister van Kliefen na vprašanje nekaterih poslancev glede odnosov z Belgijo odgovoril, da sta Belgija in Holandska v najtesnejših medsebojnih stilih, da pa ni v teh stilih nobenih tajnosti, kakor bi kdo utegnil sklepati po krizi, ki se je skoraj istočasno pojavila na vodilnih mestih obeh armad.

Člani vlade o prizadevanju za še tesnejše zblizanje z Bolgarijo

Sofija, 13. februarja. AA. Današnji listi obširno poročajo o beograjskem bivanju bolgarskih gospodarskih delegatov pod vodstvom ministra Zagorova. »Utro« in »Zarja« prinašata poročila posebnega dopisnika, ki je dobil tudi več izjav. V obrtniškem domu je rekel predsednik vlade Cvetković med drugim sledeče: Zelo sem vesel, ker se je ustanovila bolgarsko-jugoslovenska trgovinska zbornica. Danes sem izrazil to veselje tudi pred bolgarskim ministrom dr. Zagorovom. Vse je lepo, kar je dobro izvedeno in izpeljano. Naj bi bilo še več takih dejanj v odnosih med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Finančni minister dr. Šutej je izjavil: Mi smo za tesno sodelovanje z bratskim bolgarskim narodom. Želimo, da bi čimprej prišlo do še tesnejšega sodelovanja med obema narodoma. Če se ne podcenjujejo slovaški narodi na Balkanu, potem lahko pride do splošnega sporazuma. Mi Slovani moramo biti združeni, da ne postanemo žrtve velikih narodov. Kot finančni minister bom podpril iz srca vse ukrepe za sodelovanje med obema narodoma.

Na sprejemu v bolgarskem poslanstvu je pravosodni minister dr. Marković izjavil: V načelih radikalnega programa stoji na vidnem mestu zblizanje z Bolgarijo. Popolnoma verujem v odlične rezultate gospodarskega sodelovanja med obema narodoma. Naša naroda morata ostati solidarna in zedinjena, kajti dva kmetijska naroda se lažje razumeta, kakor pa dva industrijska. Od srca pozdravljam zblizanje med našima dvema bratskima narodoma.

Minister dr. Andres je izjavil: Ustanovitev zbornice ima dvojni pomen: Olajšalo se bo sodelovanje med gospodarstveniki obeh držav in zanjimi se bodo z učinkovito zaščito trgovski interesi obeh držav in s tem se bo pospešil sporazum med dvema narodoma. Prepričan sem, da bo prijateljsko sodelovanje med njima v najkrajšem času dalo velike rezultate. Sporazum med Bolgari in Jugoslovenci bo temeljn kamen za resničen balkanski mir. Carinsko unijo med obema našima bratskima državama žele vsi in zanj je treba ustvariti pogoje.

Seja banskega sveta

Včeraj je bil na razpravi kmetijski oddelak

Ljubljana, 13. februarja. Današnja seja banskega sveta je bila posvečena razpravi o kmetijstvu. Dopolodne so načelnik in posamezni referenti podali pet preglednih uvodnih poročil, na popoldanski seji pa je bila debata. Dopolodnjska seja se je začela ob 8.30. Pred prehodom na dnevni red je ban dr. Natlačen podal kratko izjavo glede objave svojega govora v našem listu. O tem poročamo na drugem mestu. Nato je prišel v razpravo proračun kmetijskega oddelka.

Poročila kmetijskega oddelka

Načelnik oddelka inž. Podgornik je podal splošen pregled stanja in razvoja poslovanja kmetijskega oddelka ter še posebej ekapozo o njegovem proračunu. Kmetijski oddelak je lani storil vse, da položi temelj blagovnim proizvodnim združenjem. V okviru ljubljanskega veleseja je bila organizirana tudi velika kmetijska razstava, ki pa sprito sedanjih običaj razmer ni našla pričakovane odziva med kmetovalci. Kmetijski oddelak razpolaga pri svojem delu z okrog 200 javnimi nameščenici. Kmetijskih šol je v Sloveniji sedaj 5, kmetijsko-gospodarskih pa 10, od tega 8 zasebnih. Banovina je pospeševala vse panoge kmetijstva. Selektivskih združenj je 153 s 5500 člani. Na sedmih plemenskih živine je bilo prodanih 330 živali za milijon dinarjev. Ovčereja bi se mogla podvojiti, tako da bi se v dobrih meri domača tekstilna industrija zalagala z domačimi surovinami. Celih 5% narodnega dohodka prihaja od prodaje kravljega mleka, ki vrže letno svojih 260 milijonov din. Za obnovo vinogradov je bilo iz posebnega fonda doslej izdanih brezobrestnih posojil za 200.000 din. Letni izvoz sadja gre v tisoče vagonov in izkupiček znaša do 100 milijonov din. Urejenih je bilo 125 novih sadnih svinčnic, tako da jih je sedaj, javnih in privatnih 480.

Jesen bi pričela obratovati gorenjska mlekarska šola v Kranju. V Ponovihah bo dokončno urejena konjarna, zaslini prostor Vinarskega in sadjarskega zavoda v Mariboru bodo razširjeni, posestvo v Svecini bo dobilo nova vinčarska in gospodarska poslopja. Težko bo rešiti oskrbo kmetov s semenskim krompirjem, ker je bila zadnja letina izredno slaba. Ovčerejo bo treba razširiti na vso Slovenijo po posebnem načrtu in organizirati bo treba tudi prodajo volne. V vinarstvu bo treba nadaljevati obnovo vinogradov, olajšati prodajo blaga ter zavarovati cene. Sadjarstvo bo treba podpreti posebno glede na domačo porabo sadja in njegovo pripravo za prodajo. Pripravljeni so načrti za večja sadna skladišča, ki se bodo upravljala na zadržni podlagi.

Inspektor dr. Hribar je poročal o poslovanju veterinarskega oddelka. Veterinarje je v banovini okrog 60, od tega 20 banovinskih. Od kužnih bolezni sta povzročili največ škod škodljivca in parkljevka, ki sta bili zaneseni k nam iz Hrvaške z vthotapljenjo živino. Lani je bilo okuženih po teh dveh boleznih nad 6300 goved, svinj in ovac. Lani je bila cepljena polovica vseh prašičev proti raznim boleznim. V druge banovine je bilo lani izvoženih 810 konjev, bikov, volov, krav, telet, svinj in koz ter preko 500 prašičev, v inozemstvo pa nad

6200 teh živali ter nad 11.000 kokoši. V splošnem je bilo preteklo leto nepovoljno za zdravstveno stanje živine.

Poročilo o gozdarskem oddelku je podal njegov šef inž. Božič. Gozdarsko šolo v Mariboru je obiskovalo 35 gojencev, jeseni je bilo nanovo sprejetih 33 gojencev. Banovinske gozdne drevesnice so lani oddale skoro štiri milijone sadik, v zalogi pa jih imajo še 13 milijonov. Poročilo govori potem o pospeševanju pogozdovanja ter omenja, da so se gozdovi lani močno izokorščali, ker je cena nekaterih gozdnih proizvodov porasla.

Za gozdnotehnični odsek je poročal višji svetnik inž. Strancar. Hudourniška dela so se izvajala na 39 mestih v 20 srezih. Po dosedanjih skušnjah se more z gotovostjo pričakovati, da se bodo izvršena dela obnesla tudi v slučaju najhujših poplav, ki so do sedaj znane. Do danes je bilo izvedenih v banovini za 32 milijonov din hudourniških del. Nato našteva poročilo program hudourniških del za leto 1940—41.

Za agrarne operacije je podal poročilo komisar Pokorn. Glavna ovira, da se kmetiča posestva ne morejo gospodarsko dvigniti na primerno višino, so razkosanost posestev, neurejene posestne razmere in nepotrebne služnosti. Izvedba komasacijskega je vsled tega ena glavnih nalog komisije za agrarne operacije.

Debata

K razpravi o kmetijskem oddelku se je prijavilo 20 gojnikov. Navajali so deloma splošne, deloma krajevne želje in potrebe glede pospeševanja kmetijstva v njegovih najrazličnejših panogah. Med drugim so se silile zahteve po banovinskih tovarni za galico, po večji podpori prizadetim po toči in poplavih, po večjem številu živinovozdravnikov, po izdatnejšem podpiranju moderniziranja gnojnih jam, po nabavi semenskega krompirja, po bolj-ši zdravniški oskrbi itd.

Ob 13. je bila seja prekinjena. Nadaljevala se je popoldne ob 16.30. Na popoldanski seji je bila končana razprava o kmetijskem oddelku, ki se je gibal v enakih mejah, kakor ona na dopoldanski seji. Govorniki so zahtevali več sadnih sušnic, podpore za zatiranje sadnih škodljivcev, preprečevanje prevelikega izsekavanja gozdov, boljše kontrolo nad izvozniki, ki se dodeljujejo združenjem, sistematično boro proti alkoholizmu, državno podporo za izvoz sadja, olajšanje pogojev za odplačevanje kmetičkih dolgov, podpore za obnovo vinogradov itd. Nekateri govorniki so se povrnilli še tudi na včerajšnjo protikomunistično debato ter s konkretnimi primeri dokazovali potrebo sistematične in pozitivne borbe proti komunizmu. Zastopniki sadjarskih okrajev so ob tej priliki opozarjali tudi na velike špekulacije, ki jih je bilo opaziti pri izvozu sadja, ko je kmet izkupil le neznamen denar, prekupevalec pa je vtiaknil v žep ogromen dobiček. Vsem takim in sličnim pojavom, ki jih preprosto človek občuti kot krivico, je treba posvečati kar največjo pozornost, ker tudi nje komunistični agitatorji bresvestno in demagoško zlorabljajo.

Ob 20. je bila seja končana. Prihodnja bo jutri ob 8.30. Na dnevnem redu je razprava o proračunu prosvetnega oddelka.

Vprašanja in odgovori v angleški zbornici

Chamberlainova kratka izjava o stališču angleške vlade do Wellesovega poslanstva v Evropi

London, 13. febr. s. (Reuter) V spodnji zbornici je bilo danes popoldne na ministrskega predsednika Chamberlaina stavljeno vprašanje glede prihoda ameriškega državnega podtajnika za zunanje zadeve Wellesa v Evropo. Chamberlain je odgovoril, da bo angleška vlada pozdravila obisk zastopnika predsednika Roosevelta in mu stavila v popolnem zaupanju na razpolago vse informacije, ki lahko predsedniku Rooseveltu pomagajo, da si ustvari mnenje o sedanjem položaju v Evropi. Na trgovinskega ministra je bilo stavljeno vprašanje o trgovinskih odnosih s Sovjetsko Rusijo. Sir Andrew Duncan je odgovoril, da vlada od izbruha vojne dalje ni publicirala nobenih podatkov o trgovini s posameznimi državami. Kar se tiče Sovjetske Rusije, pa je dejal, da je bil v oktobru sicer sklenjen sporazum za izmenjavo angleškega čina in kavčuka za sovjetski les, da pa tega sporazuma ni bilo mogoče izvajati.

Delavski poslanec Morrison je kritiziral vladni sporazum z železniškimi družbami, s katerim je bil garantiran povprečni dohodek zadnjih let. Morrison je dejal, da s

tem vlada še povečuje dobičke železniških družb, ki so z dvigom akcij zaradi povečanega prometa v vojni profitirale že 100 milijonov funtov. Transportni minister je odgovoril, da ima dosežen sporazum z železniškimi družbami prednost, da s tem vlada plača za uporabo železnic v oni meri, kakor jih rabi, obenem pa je dobiček družb v skladu s povečanim prometom na železnicah.

Finančni minister sir John Simon je dal nekaj pojasnil o zamenjavi starih državnih papirjev po 4 in pol procenta v nove po 2%. Oznčil je dosedanje rezultate zamenjave kot nad vse zadovoljive. Od 350 milijonov funtov, ki jih je vlada predložila v zamenjavo, je bilo zamenjanih 236 milijonov funtov. Samo 99 milijonov funtov je morala vlada dosedanjim podpisnikom izplačati, za nadaljnjih 15 milijonov funtov pa še manjkajo podatki. Predvsem so se zamenjave poslužile razne finančne ustanove, v veliki meri pa tudi privatniki. Država bo z zamenjavo prištedila v prihodnjih petih letih vsako leto 6 milijonov funtov.

Gospodarska vojna

Pretekli teden je bilo potopljenih skupno 6 trgovinskih ladij

London, 13. febr. s. (Reuter) Po podatkih, ki jih je objavila danes angleška admiraliteta, so bile v preteklem tednu potopljene tri angleške trgovinske ladje s skupno 19.585 tonami in 3 nevtalne s 10.128 tonami.

Izmed 8.284 trgovinskih ladij, ki so od začetka vojne dalje plule v konvojih, jih je bilo doslej potopljenih 18, med njimi dve nevtalni.

Angleška admiraliteta je nadalje objavila, da rabi še 10.000 prostovoljcev-mornarjev, starih 18 do 45 let, ki bi služili na patrolnih ladjah ob angleških obalah. 10.000 prostovoljcev je že sedaj v enaki službi.

Poljske trgovinske ladje v zavezniki službi

London, 13. februarja. AA. (Havas). Skoro vse poljske trgovinske brodogojce, to je okrog 90 ladij, je pobegnilo iz Baltijskega morja in sodeluje sedaj z zavezniki mornarico. »Daily Sketch« prinaša to vest iz službenega vira in pravi, da so vse te ladje zapustile poljske vode nekaj pred začetkom vojne in pobegnile v nevtalne luke. Nato so v skupinah ali posamič prišle do zaveznikov luke.

Nemci sami potopili parnik »Vacama«

Rio de Janeiro, 13. febr. s. (Reuter). Admiralar Harwood, ki je došel na angleški križarki »Hawkins« v tukajšnjo luko, je izjavil novinarjem, da je posadka nemške trgovinske ladje »Vacama« včeraj ponoči sama potopila svojo ladjo, ko bi jo bila morala zapleniti neka angleška križarka. Angleške vojne ladje so rešile vseh 10 častnikov in 36 mornarjev z nemške ladje.

Nove žrtve min in torpedov

London, 13. febr. s. (Reuter). Nemška podmornica je ponoči brez varila s torpedom potopila švedski parnik »Orania« (1.800 ton), ki je plul brez eskorte. Parnik se je potopil v treh minutah. Vsa posadka se je sicer vkrcala v rešilne čolne, toda angleške vojne ladje so doslej rešile samo 10 mož. Ostalih 14 še pogrešajo.

Zaradi mine ali torpeda se je v nedeljo potopila 4.100-tonska norveška motorna ladja »Smestad«, ki je bila na poti iz Norveške v New York. Vsa posadka je rešena.

London, 13. febr. s. (Reuter). Ob angleški obali se je včeraj zaradi mine ali torpeda potopil norveški parnik »Nidarholm« (3400 ton), ki je bil na poti iz Amerike na Norveško. Posadka je rešena.

Na Norveško je dospelo tudi 14 mož posadke 1200 tonskega estonskega parnika »Linda«, ki je bil potopljen na poti iz Anglije v Göteborg. Najbrž od nemške podmornice. Posadko je vzel na krov švedska ladja »Brigita«, nato pa je tudi to s strojnimi obdeljevalo nemško letalo.

Holandska družba Holand-Amerika, lastnica v soboto potopljene parnika »Burgardijk«, je zahtevala od holandske vlade,

Nič novega na zapadu

Angleški izvidniški poleti nad Severnim morjem in severozapadno Nemčijo

Pariz, 13. febr. j. (Havas.) Komunike francoskega generalnega štaba pravi, da na fronti ni bilo pomembnejših dogodkov. Angleško letalstvo je po ponovnih poletih nemških letal nad Severnim morjem prevzelo sedaj iniciativo v tem prostoru. Včeraj je večje število angleških izvidniških letal preletelo Severno morje ter prodrlo precej daleč nad severozapadno Nemčijo. Bila so takoj napadena od nemških lovskih letal, vendar so se vsa angleška letala vrnila neškodovana v svoja letalska oporišča v Angliji. Eno nemško izvidniško letalo se je včeraj pojavilo nad severno Francijo.

Daladier na konferenci generalnega štaba

Pariz, 13. febr. s. (Reuter.) Ministrski predsednik Daladier je prisostvoval včeraj v glavnem stanu vrhovnega poveljnika zavezniške vojske Gamellina konferenci, ki so se je udeležili najvišji francoski vojaški dostojanstveniki.

Hitlerjev posvet z generali?

Berlin, 13. febr. AA. (DNB) »Daily Telegraph« je prinesel vest, da je Imel Hitler te dni v kancelarski palači važno konferenco z maršalom Göringom in genera-

Konkordat med Španijo in Vatikanom

Rim, 12. febr. z. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih bo v kratkem sklenjen nov konkordat s Španijo. Podrobnosti sicer še niso znane, vendar pa se je izvedelo, da je Vatikan v sporu glede imenovanja španskih škofov popustil in priznal generalu Francu enake pravice, kakor jih je imel svojačasno španski kralj. Brez pristanka generala Franca Vatikan ne bo mogel postaviti nobenega škofa v Španiji.

Upokojeni učitelji

Beograd, 13. febr. p. Upokojeni so učitelji in učiteljice: Antonija Petriani v Teznu, Francka Stanovnik v Celju, Pavle Lampe v Ljubljani, Ivanka Merhar v Šmarju pri Ljubljani, Leopold Baebler v Radovljici, Viljemina Kožuh v St. Ilju v Slov. gorah, Marica Rus v Kamniku, Roza Krapč v Ljubljani, Beča Koser v Dobropoljah in Ivan Debeljak, sreski šolski nadzornik v Litiji.

Budimpešta, 12. febr. s. (Reuter). Po vsej Madžarski je zopet zapadel visok sneg in vlada hud mraz. Mnoge železniške zveze so prekinjene, brzovalci Rim — Budimpešta je došel v Budimpešto z zamudo 7 ur.

Zemunska: Spremenljivo in pretežno oblačno vreme. Snežilo bo v severnih, deževalo pa v južnih krajih.

Naši kraji in ljudje

Bolgarski minister dr. Zagorov v razgovoru z gg. dr. Andresom in Popovom pri posvetovanju v ministrstvu trgovine

40 vlakov, 1460 avtomobilov in 19.000 pešcev gre čez železniški prelaz na Gosposvetski cesti vsak dan

Ljubljana, 13. februarja
Ljubljana v železnem oklepu — to pač ni prazna fraza, ki so si jo izmislili fantastični tehniki in novotariji, temveč bridka stvarnost, ki daje snov za debato časopisju in pomenku v družbi dan za dnem. Največ graje je zadnji čas deležen prelaz na Gosposvetski cesti, kjer je preko tira izpeljana električna cestna železnica in morajo tramvajski vozovi zelo pogosto čakati pred posušenimi zapornicami. Naj bo človeku, ki ima pogled iz bližine v stvar, dovoljenih nekaj vrstic v pojasnilo občinstvu.

Vse kaže, da mnogi izmed pasantov, ki hodijo redno čez prelaz bodisi peš, bodisi z vprežno živino, kolesom ali motornim vozilom, ne poznajo železniških predpisov o zapiranju in odpiranju zapornic. Lani sem imel priliko ugotoviti, da niti nekateri železničarji ne poznajo teh predpisov ali se vsaj nečisto ravnavajo po njih. Službojujoči čuvaj je dolžan, da spusti zapornice pet minut pred prihodom vlaka iz ene ali druge smeri, dvigniti pa jih sme šele, ko je na sklopu vlaka zapazil predpisane signale in ko se je vlak oddaljil že najmanj sto metrov. Kako dolgo so torej zapornice zaprte, je odvisno od brzine in dolžine vlaka. Varnostne naprave na Gosposvetski cesti so bile svoji čas izpopolnjene z avtomatizacijo tako, da sta tratičnici levega tira od kilometra 432,775 do km 433,040 med seboj električno izolirani. V trenutku ko zavozni vlak na poti iz Ljubljane na izolirani del proge, se pričnejo žarometi svetlikati z intenzivno rdečo lučjo. Zaradi tega so po dva in dva pritirjeni na 2 m visokih drogovi obkraj prehoda. Svetloba teh žarometov je tako močna, da ustreza svoji nameni tudi pri sončnem svitu. Da je opozoritev pasantov na bližajoči se vlak — svetlikanje se prične, ko je še 285 m pred prehodom — še izdatnejša, udarja še električno zvonilo na glasno donečo zvokodskodelico, ki je pritirjena poleg žarometov na drog. Kakor hitro začne te naprave delovati, je prepovedan vsak prehod ali prevoz preko proge. Pri vlakih, ki vozijo v Ljubljano, začne svetlobni in zvočni signali delovati šele takrat, ko začne čuvaj zapirati zapornice.

Razumljivo je, da mora čuvaj poleg dvigalja in spuščanja zapornic opraviti še mnogo drugega dela, po vrhu pa mora še vedno paziti na telefon, na uro in vozni red, zakaj samo sekunda raztresenosti bi lahko privedla do velike nesreče. V 24 urah pasira prelaz po 40 vlakov in še več. Osebnih avtomobilov, ki pripeljejo mimo, so našli v 24 urah 1180, tovornih 243, avtobusov 37, motornih koles 490 koles 740, živinskih vprez 520 in pešcev 18.933, medtem ko vozovi električne cestne železnice pripeljejo mimo nič manj kakor 280krat. Pretežni del ogromnega toka, ki liže čez prelaz, gre mimo čuvajnice med 6. in 20. uro, torej v 14 urah. Pa to so številke iz navadnega delovnika in razumljivo je, da se promet v času vselej in pa v tržnih dnevih še pomnoži. Po vseh teh številkah bomo razumeli, da službo v čuvajnici lahko vrši samo človek velike

duhapriskosti in železnih živcev. Da ne bo večjih nesreč, priporočamo vsem pasantom, a zlasti še voznikom cestne železnice, avtomobilistom in voznikom z vprežno živino, največjo previdnost in mirno kri. Pešce pa prosimo, naj bi opustili razvado, da z vso naglico beže na obe strani, kakor hitro se oglašajo signali, in s tem pogostokrat preprečijo, da bi čuvaj mogel o pravem času zapreti prehod.

Iz vsega je razvidno, da je služba čuvaja na prelazu težavna in odgovorna. Občinstvo, ki razume nizev položaj, mu pojde pri izvrševanju dolžnosti na roko.

Zanimiva sodba v litoponski aferi Popolno zadoščenje industriju Franju Mediču

Ljubljana, 13. februarja
Vrhovno sodišče v Ljubljani je izreкло zadnje dni januarja 1940 sodbo v znani zadevi industrija g. Franja Mediča iz Ljubljane. V začetku leta 1939 se je mnogo pisalo v domačem in tujem časopisju o tožbi Metalne d. d. v Celju proti g. Mediču zaradi nelojalne konkurence. Metalna d. d. ki je sedaj prenesla svoj sedež v Beograd, je ovadila industrija Franja Mediča, g. inž. Mirka Piberni ka obratovodjo tovarne Medič-Zankl da je g. Miloševića Evstena, bivšega direktorja Metalne d. d. v Celju in g. Jernika Karla stavbenika v Celju in g. Detelo Karla iz Ljubljane, da so izkoriščali v cilju konkurence poslovne skrivnosti Metalne d. d. in da je na tej podlagi g. Medič zidal tovarno za proizvajanje litopona v Domžalah.

Pred okrožnim sodiščem v Celju se je vršilo več razprav, pri katerih je bila zaslišana cela vrsta prič in štirje izvedenci. Izvedenec univerzitetni profesor dr. inž. Guzelj in ministerjalni načelnik inž. Guščić sta sodišču dokazala, da ne gre za nobene poslovne tajnosti in sta s posebnim poudarkom pobila pričevanja inž. Hirscha, ki živi sedaj na Nizozemskem ter ugotovila, da imata tovarni veliko razlik ter da ne gre v predmetnem primeru za industrijsko spletnaž. Okrožno sodišče v Celju na osnovi vsega pribavljene gradiva izreкло sodbo, s katero so bili vsi oboženci oproščeni prestopkov po zakonu o nelojalni konkurenci. Metalna d. d. se s to sodbo ni zadovoljila in je vložila pritožbo. Sedaj je vrhovno sodišče v Ljubljani izdalo pisemno sodbo, s katero je bila sodba celjskega sodišča potrjena tako da so bili vsi takratni oboženci pravomočno oproščeni vsake krivde in kazni po zakonu o nelojalni konkurenci. Zaradi dveh načrtov je celjsko sodišče obsodilo g. Miloševića in g. stavbenika Jernika Sodbu, s katero je bil obsojen Milošević je vrhovno sodišče omililo in mu naložilo le plačilo denarne kazni.

Uredni ljubljanski industrijec g. Franjo Medič je preiel s to sodbo popolno zadoščenje, kar je tem večja pomena ker se je deloma o tej kazenski aferi v časopisju tendenciozno poročalo.

Pod novim snegom Zaenkrat novi sneg ne ovira premeta

Ljubljana, 13. februarja
Letos je vremenskim prerokom težko. Komaj napovedo sibirski mraz, jih demantira odjuga, komaj prerokujejo pomladne sapa, nas zasuje nov sneg. Danes je vzdržana padal droben pršic, ki je zlasti v višjih legah našel dobro podlago, tako da smučarji se ne bodo izlepa ob svojo sezono. Davi je bila v Ljubljani temperatura -7,3, proti poldnevju je porasla, proti večeru pa je spet začelo zmrzovati, hkrati pa je prenehala sneg.

Vremenslovcu v južnih predelih države najjavljajo, da je na pohodu močan, topel val s Sredozemskega morja, ki bo v krat-

kem obvladal skoro vso državo. V južnih pokrajinah odjuga še zmerom povzroča mnogo razdejania. V okolici Varvarine je še zmerom okrog 200 kmečkih domov, ki jih je poplavlila Velika Morava, pod vodo. Prav tako je v okolici Kruševca na bregu Južne Morave poplavljenih okoli 150 hiš, pa tudi Zapadna Morava je visoko prestopila bregove. Preplavljeno je tudi Prugovo pri Požarevcu. Zanimivo so vremenske in temperaturne razlike, ki vladajo v naši državi od pokrajine do pokrajine, od mesta do mesta. Medtem ko je bilo v Čaku večeraj 10 stopinj mraza, je imela Banja Luka 7 stopinj nad ničlo. Velik mraz je zajel tudi Hrvaško Zagorje.

Vsak dinar, porabljen za pravilno nego zob, Vam ustvarja kapital za vse življenje: zdrave, trdne in bele zobe!

SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Še vedno nevarnost plazov

Škofja Loka, 13. februarja

Plazovi v Škofjeloškem pogorju še vedno strasio. Tako sta se utrgala dva plazova pod Ljubnikom. Zgrmela sta naravnost v strugo Selščice in jo zagozdila.

V petek na večer je nastopila odjuga. Okrog 20. ure je deževalo kar se da, v soboto pa smo že v prvih dopoldanskih urah dobili nov sneg. Nastopila je potem iznova odjuga, toplomer se je dvignil lepo nad ničlo, ali v noči na nedeljo je nastal skok, ki ga nihče ni pričakoval. Medtem, ko so nam Ljubljancem pravilo, da sije doli sonce in da kaplja od streh, je padel pri nas toplomer na osem stopinj pod ničlo. Vse je bilo mrzlo in zavela je burja. Danes imamo pa nov sneg. Smučanje bo zdaj pri nas prvovrstno.

Na Gorenjskem sneži

Kranj, 13. februarja

Sonce, megla, sneg, dež, mraz in odjuga, vse to se neverjetno hitro menja in povzroča velike neprijetnosti. Po zadnjem dežju je sneg močno skopnel in ko je nato nastopil mraz, so bili avtomobilisti in vozniki zelo veseli, ker so ceste dobile trdno podlago. Promet je takoj močno oživel in na cestah so se spet pojavili številni delavci-kolesarji, ki so po daljšem času zopet redno pričeli uporabljati najboljše prometno sredstvo za pot v tovarne.

Zal je zadovoljivo stanje cestišč trajalo le nekaj dni. Včeraj je pričelo znova snežiti in je preko noči zapadlo 10 cm suhega snega, ki je ponovno otežkočil promet. Ker je zapadel na trdo zmrzlo podlago, zaenkrat še ni povzročil večjih nepravil v voznem prometu. Toda ako bo sneg še nadalje nalezaval, bo stanje cestišč enako kakor v januarju. Najbolj so v skrbeh delavci, ker danes so se že s težavo vozili na kolesih in je vprašanje ali se bodo jutri še lahko, ker neprstanje sneži.

Zal je zadovoljivo stanje cestišč trajalo le nekaj dni. Včeraj je pričelo znova snežiti in je preko noči zapadlo 10 cm suhega snega, ki je ponovno otežkočil promet. Ker je zapadel na trdo zmrzlo podlago, zaenkrat še ni povzročil večjih nepravil v voznem prometu. Toda ako bo sneg še nadalje nalezaval, bo stanje cestišč enako kakor v januarju. Najbolj so v skrbeh delavci, ker danes so se že s težavo vozili na kolesih in je vprašanje ali se bodo jutri še lahko, ker neprstanje sneži.

Kavarna »Central«

danes v sredo in četrtek vse noč odprta
PRVOVRSTNA DAMSKA KAPELA.

Nov sneg na štajerskem

Maribor, 13. februarja

Snoči je spet pričelo naletavati Davi je precejšnjo burja odnašala sneg s streh Suhaga, drobnega snega je zapadlo na novo do davi ob sedmih za 11 cm. Kjer so bili snežni zameti in na planinah, pa ga je zapadlo ponekod do 1 m. Po napovedi tezenske postaje se napoveduje za mariborski okoliš oblačno in vetrovno vreme s snegom v predelkih.

Snežna orala so morala spet čistiti ulice in ceste, da se je lahko promet nemoteno razvijal. Avtobusa, ki prihaja iz Ljutomer v Maribor ob 8.15, danes ni bilo, ker ni mogel zaradi novega snega odpeljati ljutomerskih potnikov. Tudi celjski avtobus je imel težave, vendar pa je s tričetrturo zamudno prispel v Maribor. V železniškem prometu ni bilo motenj. Dopoldanski nemški potniški vlak je imel samo 10 minut zamude.

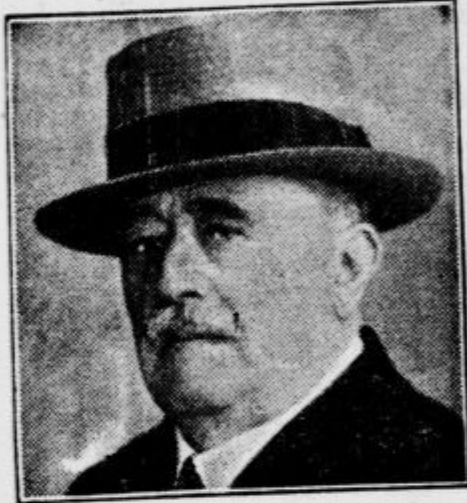
— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravnih Franz-Josefovih grenke vode. »Franz-Josefov« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Ogl. reg. S. št. 30474-32.

Najstarejši industrijec v Sloveniji

V Celju praznuje danes duševno in telesno čil in krepak svojo devetdesetletnico g. Adolf Westen, ustanovitelj in predsednik velikega industrijskega podjetja A. Westen d. d.

Po večletnem delovanju v Belgiji se je g. Westen v sedemdesetih letih preselil v Avstrijo ter je vstopil v službo takrat svetovno znane tvrdke Haardt & Cie. Leta 1894 se je naselil v Celju, kjer je ustanovil tvrd-

ko Westen. Iz skromnih začetkov je g. Westen z izkustvom, vztrajnostjo in solidnostjo razvil svoj obrat do današnjega velikega podjetja, ki spada ne le med prve industrije naše države, temveč uživa mednarodni sloves. Tvrdka Westen je eden največjih industrijskih eksporterjev Jugoslavije, njeni izdelki gredo v polovico sveta, — Westnovo posodo najdeš na vsem Balkanu, v Mali Aziji, v Egiptu, v Indiji, v južni Afriki. Danes zapolnjuje Westnovo celjsko podjetje okrog 1500 nameščenecv in delavcev.

Simpatičnemu staremu gospodu, zaslužnemu pospeševalcu naše industrije želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let v njegovi drugi domovini Jugoslaviji.

Zakaj je šel Perko v Savo

Kranj, 13. februarja

Kakor smo včeraj poročali, je v Kranju skočil v Savo 25-letni čevljarški pomočnik Janez Perko iz Križ pri Trzinu. Perko so je že več dni zadrževali v Kranju in sicer v gostilni »Na podrinik, kjer je bil v natakarcio močno zaljubljen. V nedeljo mu je natakarcio, ki je poročena, dala vedeti, da ne mara zanj. Perko se je zaradi tega opil in se je popoldne skušal v njeni sobi obesiti, kar pa je še pravočasno preprečil neki njegov prijatelj. Zaradi tega sta se oba stela.

Ko se je proti večeru Perko iztrezil, je postal miren in je odšel spat. Prenočil je v isti gostilni in je vstal zjutraj ob 7. Ko je zvedel, da je preko noči natakarcio izginila, je brez besed zapustil gostilno in odšel k Savi. Na bregu je pustil aktovko in listek, katerega je menda napisal še prejšnji dan in se nanaša na neko denarno posojilo. Ta listek in aktovko je našel potem tekstilni risar Antonov, ki je o najdbi obvestil policijo. Ko so utoplenca potegnili na suho, je zdravnik ugotovil, da je smrt nastopila zaradi utoplenja, saj ni bilo na mrtvecu opaziti nikakih znakov nasilja. Pri mrtvecu so našli 22 din, uro in nekaj drobnarij. Kraj, kjer je skočil v vodo, so ugotovili po stopinjah v snegu. Odtod ga je voda zanesla kakih 300 m dalja.

Kulturni pregled

Bibliografija naših stikov s Čehi in Poljaki Obsežno delo dr. Otona Berkopca

Slovanski Institut v Pragi je pravkar izdal 422 strani velike 8° obsegajoče bibliografsko delo dr. Otona Berkopca »Česká a slovenská literatura, divadlo, jazykozpyt a národopis v Jugoslaviji.« Spis je izšel kot šesti zvezek zbirke »Prameny k dějinám vzájemných styků slovanských.« V predgovoru pravi pisec med drugim: »Prvi del bibliografije češko-slovaško-jugoslovanskih vzajemnih stikov prinaša popis gradiva iz slovenskih, hrvaških in srbskih knjig in časopisov, kolikor se odnaša na češko in slovaško literaturo, narodopis, jezik in gledališče. Zaobsega razdobje od začetka 19. stoletja do l. 1935. V tem letu se je pisec lotil na pobu o praških slavističnih krogov, Slovenskega Instituta in Slovenske knjižnice zbiranja gradiva. Iz tehničnih vzrokov mu ni bilo mogoče izpopolnjevati popisa tudi z gradivom iz poznejših let, kajti jugoslovanske časopise in knjige je bilo treba pregledovati ne samo v Pragi, marveč tudi v jugoslov. knjižnicah. Ta časovna meja pa v ničemer ne zmanjšuje ceno bibliografije, kajti v bodoče se bo to delo nedvomno nadaljevalo. Zaradi velikega bogastva bibliografskega gradiva o češko-slovaško-jugoslovanski vzajemnosti se je bilo treba začasno omejiti samo na izdajo prvega dela bibliografije, ki obsega graivo k stikom na področju lepe književnosti, slovstvene zgodovine, jezikoslovja, narodopisja in gledališča, čeprav je pripravljen za tisk tudi material

iz ostalih panog (likovna umetnost, glasba, filozofija, pravo, narodno gospodarstvo, politika itd.). Samo samostojne knjige o Čehih in Slovaki, kakor tudi knjižne prevode je pisec sprejel v ta del ne glede na njih vsebino, kajti mnoge med njimi obravnavajo narodno življenje Čehov in Slovkov z več strani hkrati. Ker je izšla lani ob obletnici smrti T. G. Masaryka samostojna bibliografija »Masaryk in Jugoslavia«, je bil izpuščen ves material, ki se nanaša na Masaryka.

V nadaljnjem delu svojega predgovora navaja dr. Berkopce metodična načela svoje bibliografije in pojasnjuje težkote, s katerimi je bilo zvezano njegovo delo. Koliko obsežnih, celo fizično utrudljivih priprav je bilo treba za prvo tako bibliografijo čeških in slovaških stikov s Sloveni, Hrvatini, Srbi, priča že samo dejstvo, da je moral sestavljalec pregledati 207 slovenskih in 398 srbskohrvaških časopisov in drugih periodičnih izdaj. Njih seznam je objavljen že v tem delu bibliografije. »Čeprav obsega skoraj vse glavne jugoslovanske časopise, pravi pisec nadalje, »je vendarle ostalo obilo nepregledanega materiala. Vzrok je v tem, da nima nobena jugoslovanska knjižnica popolne zbirke časopisov. Slovenske knjižnice imajo dokaj popolne zbirke slovenskih periodik, toda hrvaške in zlasti še srbske, kažejo presenetljive vrzeli. V največjih beograjskih knjižnicah manjka vrsta srbskih časopisov, a mnogi važni časopisi so nepopolni. Te vrzeli sem skušal izpopolniti v raznih knjižnicah, kolikor je čas dopuščal, vžle temu ne morem trditi, da bi bil izčrpal vse, »kar je na razpolago v jugoslovanskih knjižnicah.«

Dr. Oton Berkopce

sopisi so nepopolni. Te vrzeli sem skušal izpopolniti v raznih knjižnicah, kolikor je čas dopuščal, vžle temu ne morem trditi, da bi bil izčrpal vse, »kar je na razpolago v jugoslovanskih knjižnicah.«

Med zanimivimi izledki svoje bibliografije navaja pisec odkritje, da so med najplodovitejšimi prevajalci češke in slovaške literature v Jugoslaviji in med literarnimi delavci na področju češke in slovaške književnosti nekatera doslej zelo malo znana imena. Nato navaja pisec posamezna najznačilnejša, bolj ali manj znana imena iz starejše in mlajše dobe. Zanimiva je ugotovitev, da so jugoslov. časopisi kazali pred vojno večje zanimanje za češko in slovaško kulturo nego po vojni. Zato pa

konstatira pisec velik kvaliteten napredek v prevodni književnosti. »Mladi jugoslov. prevajalci dajejo prednost umetniški višini češke literature, ki jo poznajo bolje kakor njih predhodniki. Po njihovi zaslugi imajo danes jugoslov. čitatelji v rokah najboljše dela moderne češke proze in poezije. A tudi tu se pogrešamo — vendar pogosto brez krivde prevajalcev — dela nekaterih vojaških čeških in slovaških pisateljev. Izmed pomenljivih pesnikov 19. stol. je Hrvatov in Srbov domalega nedostopnega prevajali največ. (V časopisih je izšlo 117 prevodov). Tudi Sv. Cech, Neruda, Machar in Jelinek so bili pred vojno dokaj popularni; izmed povojnih pisateljev je najbolj priljubljen Jiří Wolker. Malo znani so še vedno Capek-Chod, Tereza Nováková, Božena Benešová, Maria Majerová, da-je Kopta, Halas, Hostovský I. dr.«

Berkopceva Bibliografija je razdeljena takole: Prvi del obsega slovenske, hrvaške in srbske knjižne spise o Čehih in Slovaki. V drugem delu so prevodi v slovensko in sicer posebej v knjižnih izdajah in posebej v časopisih. V tretjem delu je na enak način opisan obilni material v srbskih in hrvaških knjigah in časopisih. V četrtem delu so bibliografsko navedeni vsi članki iz zgoraj omenjenih področij in sicer posebej slovenski, posebej hrvaški in srbski. V petem delu so češki in slovaški motivi v slovenski ter v hrvaški in srbski literaturi. Najskromnejši je šesti del, ki navaja izvirne češke in slovaške tekste v slovenskem, hrvaškem in srbskem tisku. Serijo teh pregledov zaključuje seznam pregledanih časopisov in knjižnih zbir in sicer posebej slovenskih in posebej hrvaških in srbskih. Važna in že kar nujna izpopolnitev, ki bo najbolj pripomogla k uporabnosti te bibliografije, je osebno kazalo; le-to samo obse-

ga 26 dvostolpčnih, drobno natisnjenih strani. Iz njega je mogoče videti, kdo je največ pisal o češki literaturi oziroma iz nje prevajal, dalje je kazalo važno glede na ugotovitve psevdonimov in kriptonimov.

Dr. Berkopceva bibliografija je podoben in vesteren obračun literarnih stikov Slovencev, Hrvatov in Srbov s Čehi in Slovaki za dobo 135 let. Šele na tej podlagi bo mogoče kdaj pisati zgodovino teh stikov in medsebojnih vplivov. Že prvi del tega obsežnega bibliografskega dela nam kaže, da je bila duhovna fluktuacija s češke (manj s slovaške) strani na slovanski jug mnogo večja, kakor bi se zdelo površnemu pogledu. Za vzajemnost misli, ki ji nič ne more vzeti kulturnega pomena in vzpodbujajočega učinka na celotno narodno življenje, najsi sta sicer še tako oddaljena ideal in stvarnost, je delo dr. Berkopca močno oporišče in eden največjih dokumentov. Prevajalci, literarni zgodovinarji in drugi bodisi teoretično, bodisi praktično zainteresirani kulturni delavci so šele s to knjigo dobili pregled vsega, kar je bilo na literarnem poprišču že storjeno in kažipot k temu, kar je še treba storiti za razširjenje kulturne vzajemnosti, ki korenini v stotredesetletni tradiciji. Za delo moramo biti hvaležni marivsemu in prizadevnemu sestavljalcu, ki se je z njim trajno uvrstil med naše največje bibliografe in Slovanskemu Institutu, brez katerega bi ne izšel ta dragoceni priručnik za zgodovino vzajemnih slovanskih stikov.

Benito Mussolini, »Doktrina fašizma«

Kakor je »Jutro« že zabeležilo na drugem mestu, je založba Vallardi v Firenzi izdala v slovenskem prevodu znamenito razpravo ustanovitelja fašističnega gi-

Bomače vesti

O krajevnih imenih

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani objavlja:

»Pošta Markovci pri Ptuju spremeni dne 1. marca svoj naslov v Sv. Marko niže Ptuj.«

Tako bodo skoraj polpoganski Markovci vendar dobili lepo in pošteno kršćansko ime. Prav.

V nekem beograjskem listu pravkar lahko preberite daljšo razpravo o prečudnih krajevnih imenih v Jugoslaviji. Ker se danes na tem svetu vse spreminja in ker le izprememba kraja nam čas, ne bo odveč, če si ogledamo tudi nekatere kraje, ne pa samo banovine.

Kdor ima pismene stike s svojci, razkropljenimi po Jugoslaviji, ali poslovne sveze daleč po državi, ve, kako rada se izgubi pošta. Nič čudnega, ko pa niso pri nas postaja le rodbinska imena Jovanovičev, Petrovičev in Pavlovičev kakor naših Novakov in Kovačev, marveč ima tudi kar po 50 vasi eno in isto ime. Kako se pri tolikih zmedeh ne bi zmešalo onim, ki morajo odpravljati pošto v posamezne kraje, pa so naslovi pomankljivi. V mnogih primerih so vaščani že sami zaprosili za izpremembo krajevnih imen in jim je bilo ustreženo. Prečudno pa je, da za to ne zaprosijo v tistih krajih, katerih imena nikakor niso poetična, marveč prečudno obeležujejo zgodbe in nezgode dotičnega kraja.

Česa vsega se nauči človek, če prelistava krajevni leksikon Jugoslavije! Takole se imenujejo posamezni kraji: Blato, Babina greda, Babina luka, Babina polica, Babino selo, Babina poljana, Brca in Brece, Grbavec, Jarcl, Skandalci, Svinjare, Smrdin, Smrdi, Smrdin, Smrdiša in Stale. Zamislite si, kako je prebivalcu kraja, če mora povedati, od kod je doma, kakor se mi lahko potrkamo na prsi, da smo Ljubljančani, njegova vas pa se imenuje n. pr.: Aleluja, Ba, Veliki Bisag, Supruga, Zabava, Kava, Kadrovec, Kij, Kijani, Nebojša ali celo Svrizgače. Mar se prebivalci teh krajev trkajo na prsi kot Aleluji, Velikobisajniki, Kavarnarji, Kijevci ali Svrizgačani, kakor se n. pr. žlahtna kaplja z vinogradov nad Slovensko Bistrico imenuje ritoznojec?

Možu, ki razpravlja v beograjskem listu o teh imenih, se vidi čudna tudi imena: Videm, Vič in Čar. Poudarja pa, da imamo hvala Bogu veliko število krajevnih imen polnih poetičnosti in muzikalnosti. Tu se posebno izkažejo imena: Bistrica, Borje, Brezje, Gaj, Gorice, Jablanica, Podgorje, Hrastje, Cerje in več podobnega. Teh ni nikoli zadosti — na. zraven pa je naša poštna direkcija dala lep vzgled, kje je treba pri morebitnem preimenovanju krajev iskati nova imena. V pratiki.

Pravi San Pedro Mate čaj,

deluje lahko odvajajoče in

Vam s tem urejuje prebavo

Dobi se samo v originalni

zavojki po din 5.— in 18.—

DROGERIJA GREGORIČ,

Ljubljana, Prešernova 5.

• Z banjske uprave, Zaradi zasedanja

banjske sveta g. ban dr. Marko Natačen

v petek ne bo sprejemal strank.

• Sporniška plošča Ljubi Jovanovič.

Ko je leta 1928. umrl znanstvenik in

politik Ljuba Jovanovič, o katerem so rekli,

da je mozeg radikalne stranke, je mestni

svet v Kotoru sklenil, da uglednemu ro-

ku v zida sporniško ploščo na rojstni hi-

ši in imenuje kak trg po njem. Ljuba Jo-

vanovič je že kot študent zaradi krivič-

ske vstaje proti Avstriji pobegnil v Črno

goro in v Srbijo, kjer je dosegel visoke ča-

sti: bil je profesor vseučilišča, akademik,

minister in predsednik Narodne skupščine.

Sporniško ploščo bodo šele zdaj vžidali na

poboju kotorskega Ljudskega vseučilišča.

Spored svečanosti bo v kratkem objavljen.

• Vloška leta zavedne Slovence. Danes

praznuje na Bledu svoj 86. rojstni dan za-

vedna Slovenka gospa Ljilja Sartoryjeva.

Na Bledu preživlja jesen svojega življenja

s svojo hčerko pri sinu in je vključ vso-ki

starosti še izredno zdrava in čila. Živo

se zanima za »Jutro« in »Slovenski Na-

rod«. Pri tako visokih letih šiva, piše in čita

brez ožal. Njen humor in vesela narava

sta živ izraz njenega življenja. Pred svet-

ovno vojno je živevala v Ljubljani, kjer je

v strogo narodnem duhu vzgojila sina in

hčerko. Sin Ferdo, ki živi v New Yorku,

banja in voditelja italijanske države Benita

Mussolinija. V tragičnem razdobju

evropske zgodovine, ko se ne toliko na bo-

jiščih kolikor v krčevitih krizah duha in

v posebnih moralnega prevrednotenja vo-

dijo borbe za duhovni obraz bodočnosti

za nove socialne, politične in gospodarske

pogoje človeškega življenja — v tem času

preloma in prehoda je treba segati po do-

kumentarnih spisih iz prve roke. Tak spis

je Mussolinijeva »Doktrina fašizma«.

Nastal je v času, ko je fašistično gibanje

iz Italije, ki je potekalo bolj iz ne-

posredne reakcije na določene pojave in

iz volje po akciji kakor pa iz obsežnih mi-

selnih priprav, s svojo udarno silo in pre-

snajvaljivo prakso pokazalo na vseh po-

ročjih italijanske javnega življenja svoj

jasen in neizpodbitni učinek. Skladno z na-

turo italijanskega človeka, ki ni nagujen

k filozofskim razmišljanjem in k ustvar-

je stalni podpornik Sokola Ljubljana II. Jubilarke je že okrog 25 let vdova in ži-
vijo zadovoljna in svobodni državci. Ob visokem prazniku se jo spominjamo številni prijatelji z iskreno željo, da bi tako čila in zdrava učakala vsaj še devetdesetletno!

• Osemdesetletno rojstvo praznuje danes v Kočevju v krogu svojih otrok, vnukov in pravnukov gospa Kristina Hönlmannova, roj. Zalokarjeva. Še vedno zdravi in čvrsti gospe, daleč na okrog znani gospodinj gostilne »Pri Kikelmatu«, čestitamo tudi mi z željo, da bi tako zdrava učakala vsaj še devetdesetletno!

• Novi grobovi. Umrla je v ponedeljek v Ljubljani po dolgi in težki bolezni v starosti 56 let gospa Minka Schillerjeva, rojena Knafljeva. Pogreb nepozabne blage žene in dobre mame bo danes 14. t. m. ob 14. uri popoldne iz mrliške veže splošne bolnišnice. Zapustila je tri še nepreskrbene otroke. — V šmartnem pri Litiji je umrl v visoki starosti 88 let kemik, g. Anton Penik. Pogreb bo danes ob 15. iz hiše žalosti na šmartnjsko pokopališče. Pokopnik je bil ves čas poštenjak in ugleden mož. — Pokojnika blas spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• Diploma. Na tehniški fakulteti Ljubljanske univerze je bila diplomirana za inženjerja arhitekta gđc. Milka Bahovec iz Ljubljane. Čestitamo!

• Silkar Vanka je postal ameriški državljani. Tudi pri nas dobro znani hrvaški slikar Maksmilijan Vanka, ki že vrsto let prebiva v Ameriki, je sporočil, da je pred božičem pridobil ameriško državljanstvo. Če bodo prilike ugodne, se bo letos še vrnil v domovino, prej pa bo pridelal veliko pomladno razstavo svojih umetnin. Maksmilijan Vanka je prvi hrvaški slikar, ki bo kolektivno razstavil v galeriji mesta New Yorka.

• Izgledi naših sezonskih delavcev. V Medjimurju in Prekmurju se je zadnje dni mudil odposlanec francosko-jugoslovenskega izseljenskega društva. Za sezonsko delo na Francoskem je še doslej prijavilo mnogo ljudi iz pomurskih krajev. Upajo, da bo letos odšlo na delo kakih 12 do 15.000 fantov in deklet. Odposlanec nemško-jugoslovenskega izseljenskega društva bodo sezonske delavce sprejemali konec februarja. Vsega skupaj bo morda letos odšlo 25 do 30.000 Pomurcev v Nemčijo in Francijo. Lani jih je bilo na sezonskem delu vsega skupaj okrog 13.000.

• Dom na Bjelešnici pod plazom. Planinarski dom na Bjelešnici je postal v noči od petka na soboto žrtve plazu. Ker je nastopila odjuga, so se nad domom odtrgale velike množine snega. Plaz je združil proti domu SK Jugoslavije na Martvanju podl dvornico, se odbil in zrušil kuhinjo ter odtrgal streho. Drugi del plazja je o'grgal hišico na Martvanjskem izvoru in je odnesel v Vrtno. Če bi se bila nesreča zgodila naslednjo noč, ko je prišlo tja gori precej smučarjev, bi bilo gotovo tudi več smrtnih žrtev.

• Zgodba o divji mački. Vsakovrstne pripetljaje divjadi in zverjadi poročajo letos iz raznih krajev. Navaden dogodek z divjo mačko se je primeril te dni v Duzem Selu na Hrvaškem. Postaniščnik Nikola Milojevič je ugotovil, da mu je nekdo na dvorišču zadel veliko pitanega purana in ga odvel od dvornice. Drugi dan je našla služkinja dva v dvornici zrušena in ko jih je spravljala v red, je našla pod njimi veliko divjo mačko z zdrobljeno glavo. Divja mačka je pač svoj plen privlekla od dvornice, ker pa purana ni mogla spraviti skozi zaprta vrata se je sama spzvala v dvornico, tu pa so se sprožila dva in jo ubila.

• Nenavadna čaplja. V okolici Siska je lovec Maraković ustrelil čaplo botaurs stellaris, ki se je od bog ve kod zatekla v te kraje. Barve je sive kakor divji zajec, njen glas pa je podoben mukanju. To vrsto čapelj štejejo med najbolj pretkane in najprevidnejše ptice, ki se zna imetno skrivati s svojo prirodno barvo. Ako pa se človek loti te ptice z roko, mu lahko z dolgim kljunom razliže oči. Na doslej še nepojasnjen način proizlaja ta čapla takšne volvske glasove, da se čujejo na daljavo do 3 km. Najbrž se je zaradi mukanja teh ptic razvila ljudska vera v povodnega moža, ki s skrivnostnim klicanjem vabi ljudi, da bi jih utopil v močvirju. Lovec Maraković je čaplo zadel v vrat in jo izročil zagrebškemu zoološkemu muzeju.

• Polovična voznika je dovoljena vsem delegatom in članom jugoslovenskega Touring-kluba za udeležbo na skupščini, ki bo 17. in 18. v Beogradu.

marveč nosi življenje v bodočnost s silo svoje volje in s svojo notranjo disciplino; pri tem ne ruši in uničuje vseh starih vrednot, marveč jih samo prilaguje svoji volji in svojim potrebam ter jih uvršča v svoj poseben vrednotni sistem. Zato je mnogo težje pisati o filozofiji fašizma kakor — postavimo — o filozofiji marksizma in liberalizma. Vsekakor je bil Benito Mussolini, ki je dal italijanskemu fašizmu smer, vzgon, smoter in osebno gibalno energijo, najbolj poklican, da mu sestavi ideološki okvir in ga opredeli tudi nasproti drugim pojavit. To je storil v najbolj dolocni in jasni obliki prav v eniclopedijsko zgoščenem traktatu »Doktrina fašizma«, čeprav ima proučevalec tega gibanja sedaj že ogromno literaturo, med katero zavzemajo posebno mesto članki in govori Benita Mussolinija, Nietzsche, Sorel, Peguy in nekatere italijanski filozofi in sociologi so s svojimi idejami in kritičnimi razčlenitvami vidno ali nevidno zastopani v tej gibčni doktrini, ki je nič ne more »vezati na večno, zakaj jutrišnji dan je skrivnost in neodumenje.

Kdor koli se bo hotel s katerega koli zrelišča zanimati za miselne smerne fašizma, za njegove duhovne, etične, religiozne in zgodovinske zasnove, za njegovo gledanje na državo, družbo, narodnost, dalje za njegove socialne in politične nauke, bo našel v Mussolinijevi »Doktrini fašizma« najbolj avtoritativne podatke. Ti podatki so spisani v izrazito pojmovnem jeziku in močno zgoščenem stilu in se berejo večidel kot sentence in aforizmi, ki jim je treba šele komentarja, da postanejo jasni v vsej svoji vsebini. Za prvi del so ob koncu dodane opombe, ki osvetljujejo marketersko prevodni in močnejše očitke — razen nekaterih jezikovnih malenkosti — nič drugega, kakor da se nekoliko pretresno oklepa izvirnika in je zato tu in tam malce trdi. Nedvomno pa bi ni bilo lahko prevajati

KLIC S SEVERA V glavnih vlogah: Richard Arlen, Beverly Roberts ter izvrstno igrarica psa Buck in Rin-tin-tin-jun. Film je prirejen po znamenitem romanu pisatelja J. Oliver Curwoda. Filmska drama s daljnega severa, kjer se bore ljudje in živali za svoj borni obstanek. Za njih velja samo en zakon: »Ubij, sicer boš ubit!« Film brutalnih pustolovčin, velikih opasnosti, hrepence ljubezni in neizmernih prirodnih krasot. — Kot dopolnilo: **KRVNA OSVETA**, film iz življenja železniških gangsterjev. Borba ljudi, ki se ne strahajo smrti ter poznajo le svojo dolžnost! — Premiera danes! Kino Sloga, tel. 27-30. Ob 16., 19. in 21. uri.

Banjo in kitare

• Neprestani požari v Sisku. V teku zadnjih osmih dni je bilo v Sisku osem požarov, ki so napravili za okrog pol milijona dinarjev škode. Vsa pogorela poslopja so bila dobro zavarovana, po večini nad ceno. Tolikšno število požarov je pripravilo oblasti do odločne preiskave, ki pa je zaenkrat še brezuspešna. Najbolj so ogroženi gasilci, ki morajo dan za dnem, oziroma noč za nočjo hiteti na pomoč. Policijsko predstojništvo v Sisku je zahtevalo revizijo vseh zavarovanj v mestu, da se ugotovi prava vrednost zavarovanih poslopj.

• Tatvina dragocenega nakita. Pred velikim senatom v Splitu sta se morala v ponedeljek zagovarjati češka begunka Karol Fliger in 19letna Ljudmila Svobodova, oba iz Tabora, ker sta 10. januarja ukradla češkemu beguncu Francu Sonnenscheinu različne dragocenosti, vredne okrog sto tisoč din. Po tatvini sta z avtom pobegnili na Makarsko, kjer so ju prijel. Veliki senat je oba obsodil na 3 mesece zapora.

• Nevarni strel na svatovanju. V Lipovcu v Hrvaškem Zagorju so imeli veliko dvojno svatovanje, ker sta stopila v zakonski stan sin in hčerka posestnika Ivana Turčina. Nabralo se je polno svatov in je bila zvečer pri plesu huda gnječa. Neki Gavro Urovič, ki se je bil prevedel naloval vina, je začel zafrikavati plesalec in že je nastal prepri in pretep. V največjem vrvežu je nekdo ustrelil v svetilko. V temi je nastalo vpitje, strel so padali dalje. Nekomu je vendar uspelo spet pritižiti luč in napraviti red. Na tleh so našli vsega v krvi Gavro Uroviča; tudi njegov brat Valentin je dobil nevarne poškodbe.

• Pet avtomobilov je zgorelo. V Splitu je v noči od nedelje na ponedeljek nastal požar v garaži Alberta Peraničja na Solinski cesti. Z garažo vred je pogorelo pet avtomobilov in osem motokotlov. Garaža je bila zavarovana za 100.000 din, škoda pa je neprimerno večja.

• Nenavaden blagoslov novoporočencev. Pred nekaj dnevi je kmetski fant Miša Petrovič iz Dolnjih Karlovcev v Slavoniji odvedel lepo kmečko dekle Branko Novakovičev. Skrivaj sta se poročila. Zeno in stariši so bili prav veseli. Po petih dneh so tudi nevestini starši povabili zeta in hčerko domov, da bi se spriznili in da jima dajo blagoslov. Lepo su ju pogostili. Sredi najlepšega razpoloženja pa je nevestina mati rekla zetu, da lahko kar sam odide domov, hčerki ne bo dovolila znova zapustiti starše. Zenin je vzrotil, nastal je prepri. Nevestini sorodniki so navallili na ženina, strahovito so ga pretepli, nato pa vrgli na cesto. Zaman je ihtela nevesta. Ko je hotela za Ljubljeno možičkom, so jo svoji zadržali v hiši. Vmes je morala poseči oblast in je Branka izpovedala, da hoče na vsak način živeti z možem. Zaveza pride pred sodišče, ker je zenin vložil tožbo proti vsem, ki so mu z batinami in pestmi dali poročni blagoslov.

• Vlak ga je razmesaril. Ob železniški progi pri Peščeni blizu Zagreba so našli 32letnega Vladimirja Steinbergerja iz Senoalne ulice vsega razmesarjenega. Sedijo, da je šel Steinberger zvečer na obisk k prijatelju na Peščeni, ko pa je zamisljen stopal čez progo, ga je povozil vlak. Zapustil je mater, vdovo po profesorju, in sestro učiteljico.

• Opozorilo! Ker se širijo govornice, da je živina v St. pavelski graščini obolela na zastrupljenju od klajnega apna, katerega je graščina pri nas kupila, sva dala klajno apno kemično preiskati in se je ugotovilo, da je apno neoporečno in popolnoma zanesljivo, ter da je bil prašek ki je bil krmiljen živini, drevesni škroplilni prašek z arzenom pomešan, katerega pa nikoli nisva v svoji trgovini prodajala. Opozorjaval, da bova neštetne govornice zasledovali. — Sv. Pavel pri Prebrodu in Sv. Peter v Savinski dolini, dne 12. februarja 1940. — Norbert Zanier-sin. — Pravilnost potrjuje za graščino Prebold: Franc Lah. (—)

• V nacionalni uri bo drevi ob 19.20 predaval g. Rudolf Dostal o slovenskih literarnih anekdotah (čebellarja dr. Jakob Zupan in Blaž Potočnik).

• Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu, Berislavjeva ulica 11. V sredo 14. spis, ki je stilistično in miselno v toliki meri zgoščen.

Knjžico sprejemamo kot informativni prispevek k literaturi o soobni problematiki v slovenskem jeziku. Zaradi tega odpada sleherni kritično razglabljanje idej in stališč gibanja, ki ima za sebe in zoper sebe že celo biblioteko prikazov, traktatov in polemik. —

Zapiski

René Schickele umrl. V Parizu je umrl nemški pisatelj René Schickele, po rodu iz Alzacije. V uemščini je spisal med drugim znamenito gledališko igr »Hans in Schnakenloch« in trilogijo »Das Erbe am Rhein«. Velja je za enega izmed predstaviteljev nemške ekspresionistične proze. Eden njegovih najboljših spisov je kratki roman »Meine Freundin Lou«. Pred leti je Schickele začel pisati francoski, kar je opravičil z avtobiografskim delom »Le Retour«. V francoskem jeziku je izdal še nedavno roman »La Veuve Bosca«, ki je vzbudil znatno pozornost.

Dr. Stojan Bajč, Delovno pravo in vojna. Kot ponatis iz »Organizatorja« je izšlo predavanje, ki ga je imel v društvu »Pravnik« privatni docent ljubljanske univerze, znani strokovnjak za delovno pravo dr. Stojan Bajč. Pisec razpravlja s pravnega stališča o službenem razmerju in vojaškimi vpoklici in v vprašanji, ki so s tem v zvezi, dalje o zaposlitvi civilnih delavcev pri vojaških delih, potlej o službenem razmerju v času pripravljalega, mobilnega ali vojnega stanja, o pritegnitvi uslužbencev k zaščiti službi pred značilni napadi o podaljšanju delovnega časa v izjemnih razmerah, o vprašanju socialnega zavarovanja v dobi vojaškega službovanja. Vse to so vprašanja, ki se tičejo interesov vseh nameščenec in delavcev. Ugledni strokovnjak zaključuje svoje razpravo z apalom k združitvi vseh naših sil pred nevarnostmi, ki jih prinaša nova vojna v Evropi.

PREMIERA!

Dick Powell, Pet O'Brien, Priscila Lane. Humor, ples, muzika. — Kdor si želi izbežati se vsaj malo sodanjih skrbri — naj si ogleda ta film! — KINO MATICA, tel. 21-24. — Ob 16., 19., 21. uri.

Briljantna in nadvse duhovita komedija — delo režiserja RENE CLAIRA

Strah na gradu

Robert Donat — Jean Parker. Dances ob 16., 19. in 21. uri.

Film ogromnega uspeha po vsem kulturnem svetu! — KINO UNION, tel. 22-21

t. m. ob pol 21. bo predaval g. dr. Franc Pestotnik o duševnih boleznih in o tem, ali so ozdravljive. Vstop prost.

Iz Ljubljane

u— Težkoče Akademije znanosti. Včeraj je obiskal predsednik Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, prof. dr. Rajko Nachtigal bana dr. Natlačen in pri njem interveniral v raznih važnih zadevah Akademije, zlasti pa o njenih denarnih skrbih. Sredstva, s katerimi razpolaga danes Akademija, so, kakor znano, povsem nezadostna.

u— Važno opozorilo za rezervne oficerje! Drevi ob 20. bo v dvorani »Zvezde« važno predavanje za rezervne oficerje. V smislu naredbe komande dravske divizijske oblasti je udeležba na tem predavanju obvezna za vse rezervne oficerje glavnih rodov (pohote, topništva, konjenice, inženjerstva in letalstva). Pri vstopu je oddati na osminko pole napisano ime z vojaškim čimnom radi nadaljnje evidence vojne oblasti. Pričetek predavanja bo točno ob dvajsetih.

u— Vplivanje v tečaj za mlade matere in odraslo žensstvo v zavodu za zaščito otrok (Dom kraljice Marije) je vsak delavnik dopoldne tudi telefonično na štev. 44-71. Tečaj bo ob torkih in petkih od pol 17. do 18. ure. Pričetek tečaja bo 27. t. m. ob 17. Večerni tečaj bo vsak ponedeljek in sredo od 20. do 21.30. Vsak tečaj traja 12 ur in je brezplačen. Pričetek večernega tečaja bo 28. t. m. ob 20.

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

smo izpopolnili s 1 šivalnim priborom z ogledalom in poleg dobite še:

- 1 kom toaletnega mila;
- 1 aparat za britje,
- 1 čopce za britje,
- 10 britvic,
- 1 milo za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 steklenico kolonske vode

vse to za Din 30.— ako želite, da Vam pošljemo po pošti vplačate gornji znesek plus din 4.— za priporočeno na ček. rač. 13285 ali v znakmah na naslov:

Foto Tourist — Lojze Šmuc,
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 8.

u— Ponižek RK na klasični gimnaziji priredi v četrtek ob 20. v franciskanski dvorani akademijo s izbranim sporedom. Ki ga bodo izvajali sami dijaki in pevski zbor pod vodstvom prof. Danila Cerarja. Vsi prijatelji in bivši dijaki klasične gimnazije vljudo vabljeno. Vstopnice se bodo dobile v četrtek ves dan pri blagajni Pax et bonum.

u— V okviru rednih tedenskih predavanj pri Sadjaški in vrtnarski podružnici Ljubljana I. bo drevi ob 19. uri v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici zanimivo predavanje iz rastlinskega življenjslovstva. Predaval bo g. višji sodni svetnik dr. Edvard Pajnič: O udomačenju naših divjih rastlin na lepoticnem vrtu. Svoja izvajanja bo g. predavalca pojasnjeval s sklopičnimi slikami, razen tega pa tudi s primeri iz svojega herbarija. Vstop prost.

u— Kitarski mojster Stanko Prek bo priredil zopet samostojen koncertni večer, na katerem bo izvajal izključno dela slavnega italijanskega skladatelja Paganinija. Ko je bil Paganini že slaven violinist, je štiri leta gojil samo kitaro in napisal za ta instrument tudi preko 140 skladb. Kakor rečeno, nam bo zalgal g. Prek v ponedeljek 19. t. m. na svojem koncertu v mali filharmonični dvorani izključno le Paganinijeve skladbe. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— Koncert pevskega društva »Sava«. Kakor vsako leto, bo tudi letos marljivo pevsko društvo »Sava« priredilo svoj običajni koncert, ki bo v nedeljo 3. marca t. l. ob 16. v Sokolskem domu v Štepanji vasi. Lanski koncert je ostal vsem udeležencem v najboljšem spominu, saj so pevec pod taktirko g. Venturinja odlično rešili svojo nalogo. Društvo zasluzi, da bo koncert čim bolj obiskan. Zato na koncert že danes opozarjamo.

u— Anglosloško društvo v Ljubljani opozarja svoje člane na današnji redni letni občni zbor, ki bo ob 20. uri v društvenih prostorih, Tavčarjeva ulica 12, z običajnim dnevnim redom.

u— Koncert Prelgovčevih skladb bodo izvajali solisti, ter ženski, moški in mešani zbor Ljubljanskega Zvona dne 21. t. m. v dvorani Narodnega doma v Kranju. (—)

u— Vabimo na prosvetni večer godbe »Zarje«, ki bo v soboto, 17. februarja, ob 20. uri v dvorani gostilne pri »Keršcu« v Šiški (Frankopanska ulica). Spored je pester, vstopnina nizka! (—)

u— Prostopoljna gasilska četa za severni del Ljubljane nam je poslala: Čujemo, da nekdo brez pravega pooblastila nabira prostopoljne prispevke za našo gasilsko četo. Opozorjamo, da imajo pravico nabirati prispevke le četni člani, ki se pa morajo izkazati s članskiimi legitimacijami in overjenimi nabiralnimi knjigami, oboje s polami.

u— Pozor, polenovki! Ker je letos težko dobiti običajno norveško polenovo, je vpleljala tukajšnja tveška Jos. Menardi oslojsko polenovo. Njena kakovost je ista, če ne boljša od navadne prednost je še v tem, da se namaka samo 24 ur (medtem se večkrat menja voda, da se odstrani sol); pristavi se z mrzlo vodo, in ko zavre, kuhaj 20 minut, nato poljubno pripravlj. Ker vladajo glede tako konzerviranih rib tu ga

t

Iz Celja

— **Sestanek rezervnih oficijerjev.** V ponedeljek popoldne je bil v Celjskem domu sestanek celjskega pododboru Uruženja rezervnih oficijerjev, ki je razpravljal o pokretu za čim tesnejše sodelovanje med slovenskimi pododbori Uruženja rezervnih oficijerjev in za čim večjo izpolniteljsko vojaškega strokovnega znanja rezervnih oficijerjev. Seji je predsedoval predsednik celjskega pododboru g. dr. Vrečko, ki je v uvodu pozdravil delegata ljubljanskega pododboru pr. predsednika inž. Ladislava Buva in predsednika propagandne sekcije dr. Vinka Vrhunec. Po dolgi, temeljiti razpravi so bili sprejeti soglasni sklepi o koordinaciji dela ljubljanskega, mariborskega in celjskega pododboru Uruženja rezervnih oficijerjev in o ustanovitvi skupnega akcijskega odbora, ki bo v naprej vodil vso akcijo za izpolnjevanje dela med rezervnimi oficijerji. Zvečer ob 20.30 je bil članski sestanek celjskega pododboru URO v mali dvorani Narodnega doma, ki je bila nabito polna rezervnih oficijerjev. Referent je bil g. dr. Vinko Vrhunec, ki je v skoraj dvurnem govoru obširno razpravljal o posebnih nalogah našega zbora rezervnih oficijerjev in seznanil zborovalce s potekom široko zasnovane akcije po vsej državi, da se s sodelovanjem našega zbora aktivnih oficijerjev in naših priznanih vojaških strokovnjakov čim bolj spopolni strokovno vojaško znanje rezervnih oficijerjev, na katerih bodo slo-nelne največje odgovornosti, če nastopi trenutek, ko bodo morali braniti neodvisnost, svobodo in nedotakljivost naših mej.

FINO CAJNO PECIVO IN BONBONI!
BONBONIERA RUFF — Prešernova 1.

— **Delovanje celjske sokolske župe.** V nedeljo je bila v Narodnem domu v Celju redna skupščina celjske sokolske župe, ki obsega 57 sokolskih edinic in sicer 51 društvo in 6 čet. Na skupščini so bile po delegatih zastopane skoraj vse edine. Župni starišina br. Smertnik je po pozdravu starišine Saveza SKJ Nj. Vel. kralju Petru II. naslovil bodrine besede na zbrane sokolske delavce. Poudaril je, da ima sokolstvo v današnjih težkih časih velike naloge. Potrebno je, da sokolstvo čim bolj strne svoje vrste da ga bo naša domovina pripravljena. Sokolstvo mora biti nasprotno svojim idejnim nasprotnikom stisno. Sokolska župa je mnogo storila v pogledu socialne akcije. Starišina je omenil napredek v tečajništvu ter na kulturnem, prostovolnem in narodno obrambnem področju. Poročila funkcionarjev so bila razveseljujoča, ter so pričala o vztrajnem delu in lepih uspehih. Zelo zado oljive uspehe izkazuje župni socialni odsek. Župa je kupila zemljišče v Lokah pri Mozirju za taborjenje sokolske mladine. Število sokolskih pripadnikov je ostalo neizmerno, vrste so se razširile. Celjska sokolska župa stopa letos v jubilejno 30. leto, Sokolsko društvo Celje-matica v 50., Sokolsko društvo v Zagorju pa prav tako v 50. leto svojega ploda nosnega delovanja. Letos bo v Celju med župni zlet s sodelovanjem vseh sokolskih žup dravske banovine. Lepo uspeša skupščina je bila zaključena z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II., zborovalci pa so zapeli himno »Hej, Slovani!«. Na skupščini je bila izvoljena skoraj vsa dosedanja župna uprava, pritegnjeni pa so bili še nekateri novi odborniki.

— **Tretji debatni večer Sokolskega društva Celje-maticе** zaradi gledališke predstave in drugih prireditve ne bo drevi, temveč šele v sredo 21. t. m. ob 20. v mali

dvorani Narodnega doma. Tema debate je: Dr. Miroslav Tyrš: Naša naloga, smer in cilj.

— **Mariborsko Narodno gledališče** bo uprizorilo drevi ob 20. v celjskem gledališču slovit Straussovo opereto »Cigan baron«. Predstava je za abonma.

— **Huda nesreča.** V Lašah pri Sv. Petru na Medvedovem selu se je 55letna preužitkarica Marija Mahajnceva doma pri močno zakurjeni peči močno opekla po levi roki in levi strani telesa. Oddali so jo v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

— **Zbor starokatoliške cerkve v Mariboru.** Po nedeljski službi božji je bil v Narodnem domu redni občni zbor starokatoliške cerkvene občine. Izčrpana poročila so podali predsednik Fr. Čoš, tajnik župnik Fr. Šegula in blaginjak F. Podgornik. Število vernikov je naraslo za 80. Zbor je postal spomin pok. nadučitelja A. Paherja in poštne višjega kontrolorja M. Urbanca. Denarni promet izkazuje 25.403 din. V glavnem je ostal dosedajni odbor s predsednikom F. Čošem, podpredsednikom Leopoldom Rejo, tajnikom župnikom Šegulo in blaginjakom Podgornikom. Pregledni računov sta Ivan Cerinšek in Stanko Zavadlav, delegata za letno sinodo pa Čoš in Podgornik.

NAZNANJAM, da je trdika

JAŠ & LESJAK

Maribor, Ulica 10. oktobra 2, prenehala obstojati. — Obenem naznanjam svojim cenj odjemalcem, da bom v kratkem otvoril popolnoma renovirano, najmodernejše opremljeno trgovino in prosim, da me tudi v novem podjetju počastijo s svojim dobrohotnim zaupanjem.

Maks Jaš.

— **Prodaja vstopnic za goštevane** Mrakovskega gledališča je danes še pri »Putni-

Gospodarstvo

Uredba o kontroli cen

Minister za trgovino in industrijo je predpisal na podlagi uredbe o pobijanju draginje naslednjo uredbo o kontroli cen:

Minister za trgovino in industrijo in minister za socialno politiko in ljudsko zdravje določita, kateri predmeti iz čl. 1 uredbe o pobijanju draginje bodo spadali pod kontrolo cen po predpisih te uredbe. Pod predpise te uredbe ne spada prodaja lastnih proizvodov kmetovalcev.

Cene se ne smejo povišati brez odobritve

Uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci) ne morejo za predmete, za katere je po čl. 1 te uredbe določena kontrola, v notranjem prometu povišati cen, če tega povišanja cen predhodno ne prijavijo pristojni oblasti in ne dobe odobritve v smislu naslednje določbe. Pri prijavi morajo predložiti vse dokaze, ki opravičujejo nameravano povišanje cen. Prijava je lahko posamična ali skupna za več podjetij iz določene stroke. Skupna prijava se predlaga preko pristojnega prisilnega združenja s področja iste banovine odnosno uprave mesta Beograda.

Pristojno oblastvo je dolžno, da izda proizvajalcem (predelovalcem) čim hitreje in sicer najkasneje v 15 dneh, uvoznikom in trgovcem na debelo pa najkasneje v 7 dneh po prejemu prijave odlok, s katerim odobrava ali pa prepoveduje prodajo po povišanih cenah. Oblastvo lahko odredi tudi nižjo ceno od tiste, ki je bila v prijavi zahtevana. Odobrena cena velja kot maksimalna za prodajo v sedežu dotičnih obrti.

Odobreno povišanje cen mora pristojna oblast takoj sporočiti uradu za kontrolo cen in objaviti na običajen način v svojih prostorih, kakor tudi po tisku. Te objave je tisk dolžen objavljati brezplačno.

Revizija sedanjih cen

Za predmete, ki spadajo pod predpise te uredbe, bo urad za kontrolo cen proučil povišanje cen, ki je nastopilo pred uveljavljanjem te uredbe. Če urad dožene, da to povišanje cen ni opravičeno, bo predpisal po zaslišanju odbora za kontrolo cen maksimalne cene za dotične predmete. Te cene bo takoj objavil po tisku in radiu. Predmeti, za katere se na ta način določi maksimalna cena, se ne smejo prodajati v trgovini na debelo po višjih cenah brez posebne odobritve v smislu te uredbe.

Minister za trgovino in industrijo lahko v soglasju z ministrom za socialno politiko določi za posamezne predmete, ki spadajo pod predpise te uredbe, maksimalne cene za vso državo. Te cene se bodo lahko spreminjale samo po naknadnih odločbah urada za kontrolo nad cenami.

Za predmete, na katere se nanašajo predpisi te uredbe, mora prodajalec pri vsaki prodaji v naši državi proizvajalcem (predelovalcem) in trgovcem za predelavo (ponosno nadaljno prodajo izdati obvezen račun. Račun mora jasno označiti kakovost prodanega blaga.

Kontrola v poslovnih prostorih

Proizvajalci (predelovalci) in prodajalci na debelo tistih predmetov, za katere je po tej uredbi določena kontrola, so dolžni legitimiranim organom kontrole dovoliti pristop v svoje poslovne prostore in jim na njihovo zahtevo dati na vpogled vse poslovne knjige in vse dopise in tudi vsa potrebna pojasnila o poslovanju z imenovanimi predmeti. Organi kontrole imajo pravico ugotoviti tudi količine tega blaga, ki ga imajo proizvajalci na debelo.

Vsi organi kontrole morajo hraniti najstrožje kot službeno tajnost vse podatke, za katere so zvedeli pri vpogledu v poslovne knjige in korespondenco.

Pristojna oblast za kontrolo nad cenami je banska uprava, ki je teritorialno pristojna za sedež dotične prodaje obrti. Uprava mesta Beograda pa za svoje področje.

Kontrolorji cen

Minister za trgovino in industrijo bo postavil po potrebi strokovne kontrolorje cen pri pristojnih oblastih z naloge, da vodijo vse posle v zvezi s kontrolo nad cenami, lahko pa poleg tega postavijo v važnejših trgovinskih ali industrijskih središčih tudi krajevne kontrolorje z naloge,

kat. jutri, v četrtek, 15. t. m. na dan vpri-zoritve, pa pri dnevnih blaginjah, ker se tragičnija »Stari Rimljan« ne bo ponavljala in bo gostovanje le enkratno, naj nihče ne zamudi te prilike.

— **Otvoritev predavanja letošnjega mariborskega tečaja** bo drevi ob 20. v Ljudski univerzi. Predava ga. dr. Leben-Kle-menčeva o negi in zdravju otroka.

— **Iz gledališke pisarne.** V soboto 17. t. m. bo druga ponovitev »Cigana barona« u-sicer za red B. Da ne bo navala pri večer-ni blaginji, se priporoča pravočasna naba-va vstopnic pri dnevnih blaginjah.

— **»Toti list« pred sodiščem.** Včeraj dopoldne se je moral zagovarjati pred tuka-jšnjim okrožnim sodiščem urednik »Toteg-lista« g. Božo Podkrajšek zaradi neke prvo-aprilske objave v preteklem letu. G. Pod-krajšek je bil na podlagi tiskovnega zaka-za obsojen na 1200 din globe, pogojno za dobo 2 let.

— **Deček na begu.** 8-letni Albin Vamp iz Levstikove ulice je neznan kam pobeg-nil z doma. Starši so v skrbah za njegovo usodo. Stvar so sporočili policiji, ki išče pobeglega dečka.

— **Moško zapestno uro** je našel pošten najditelj na ulici. Lastnik jo dobi pri po-liciji.

— **Ni vedel.** Pred okrožnim sodiščem se je zagovarjal 30-letni raznašalec kruha Ivan Zlatar iz Trbonja, ker je lani v bližini mesta brez dovoljenja vojaške oblasti delal razne posnetke zaklonišč in položajev. Slike je Zlatar potem prodajal posameznim vojakom, ki so kupovali posnetke za spom-in. Zlatar se je zagovarjal, da ni vedel, da je fotografiranje vojaških naprav prepovedano. Nepoznavanje zakonov ga seveda ni razbremenilo. Obsojili so ga na mesečni zapor, pogojno za tri leta.

— **Temperament** 26-letni Anton Kranjc iz Maribora se je moral včeraj dopoldne zagovarjati pred malim kazenskim senatom, ker je 11. septembra 1939 v neki gostilni v Cvetlični ulici dal doživeti neki tuji mi-selnosti. Obsojen je bil na leto dni zapa-ra.

da nadzorujejo izvajanje kontrole in po-pirajo pristojna oblastva pri izvrševanju funkcij, ki jih predpisuje ta uredba.

Preden izda odlok o povišanju cen po tej uredbi, bo pristojno oblastvo, če bo mo-goč, vprašalo za mnenje krajevalni odbor za pobijanje draginje.

Pritožbe na odločbe banskih uprav od-nosno uprave mesta Beograda se vlagajo na ministra za trgovino in industrijo v ro-ku 15 dni po sprejemu odloka. Pritožba pa ne ovira odloka, da ne bi mogel biti iz-vršen. Proti odločbi ministra za trgovino in industrijo in proti odločbi urada za kon-trolo cen ni dopuštena tožba na državni svet.

Urad za kontrolo cen

Urad za kontrolo cen, ki se bo usta-novil pri ministristvu za trgovino in in-dustrijo, bo imel nalogo, da skrbi za izvedbo te uredbe, zlasti pa: a) da proučuje gibanje cen v državi in vzroke morebitnih spre-memb pri predmetih, za katere je po tej uredbi uvedena kontrola nad cenami, b) da izdaja ukrepe glede povišanja cen, ki je nastopilo pred uveljavljanjem te ure-dbe; c) da daje pristojnim oblastvom na-vodila za izvedbo kontrole cen ter vsa po-trebna obvestila in pojasnila v zvezi z iz-vajanjem te uredbe in zaradi tega da se spravi v sklad postopek; d) da prevzema pobudo in sodeluje z ostalimi pristoj-nimi ustanovami pri vprašanju preskrbe s posameznimi predmeti, kakor tudi pri ra-cioniranju potrošnje predmetov, pri kate-rih se pojavlja pomanjkanje v večji meri.

Odbor za kontrolo cen

Na čelu urada za kontrolo cen stoji šef, ki ga postavlja minister za trgovino in in-dustrijo. Šef urada vodi posle urada v so-delovanju z odborom za kontrolo cen, ki se bo ustanovil pri tem uradu. Ta odbor za kontrolo cen tvori po en predstavnik kmetijskega ministristva, ministristva za socialno politiko in notranjega ministristva. Glavne zadruge zveze, potrošniških za-drug, osrednjega tajništva delavskih zbor-ov, Centralne industrijskih korporacij, Tr-govinske zbornice in obrtne zbornice v Beogradu. Člani odbora bodo imeli svoje namestnike. Šef urada za kontrolo cen pa je predsednik odbora.

Odbor za pobijanje draginje in brez-vestne špekulacije po čl. 10 uredbe o po-bijanju draginje in brezvestne špekulacije bodo preiskali katere cene so v dotičnem področju občutno poskočile. Proučevali bodo razloge in upravičenost takega gi-banja cen, morebiten pojav pomanjkanja posameznih predmetov na tržiščih in bodo o vseh teh vprašanjih dostavljali poročila uradu za kontrolo cen. Pristojna upravna oblast bo skrbela za sklicanje in delo od-borov za pobijanje draginje.

Kazni

Uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci), ki bi prodajali blago po višjih cenah brez prijave in odobritve v smislu določbe te uredbe, bodo kaznovani pri veleprodaji z zaporem 6 mesecev in de-narno kaznijo do 50.000 din. pri nadrobni prodaji z zaporem 30 din in denarno kaz-nijo. Z isto kaznijo bodo kaznovani tudi uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci), ki bodo v nasprotju s to uredbi prodajali po višjih cenah pred-mete, za katere so cene maksimirane, ka-kor tudi tisti, ki za prodajo predmetov, ki spadajo pod predpise te uredbe, ne bodo izstavljali računov, nadalje tudi tisti, ki ne dovolijo pristupa v delovne prostore in vpogleda v poslovne knjige in korespon-denco v smislu te uredbe. Kazni izrekajo oblastva, predvidena v čl. 18 uredbe z za-konsko močjo o pobijanju draginje.

Minister za trgovino in industrijo bo v soglasju s finančnim ministrom določil proračun osebnih in materialnih izdatkov za izvedbo te uredbe. Finančni minister bo v mejah svojega proračuna dal trgo-vinskemu ministristvu na razpolago po-trebna sredstva v obliki izrednega kredita.

Podrobnejše določbe za izvajanje te uredbe predpisujeta minister za trgovino in industrijo in minister za socialno po-litiko. Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko je objavljena v »Službenih novinah«.

Gospodarske vesti

— **Vprašanje povišanja železniških tarif.** Beograda poročajo, da se pripravlja po-višenje povišanje železniških tarif, češ da se je podražil prevoz in mora železnica prava zdaj kupovati prevoz za 15% dražje nego prej. Ta beogradska vest je v veliko netočna, ker dobavljajo naši premo-vniki železniški upravi prevoz še vedno po starih cenah, ki so bile določene pred vema letoma in veljajo od 1. aprila 1938. o teh cenah bodo dobavljali prevoz do onca marca t. l. Za novo proračunsko le-to pa se niso določene cene, ker sprejema železnica uprava še od 16. t. m. ponudbe premovalnikov za dobavo premoga v letu 1940/41.

Banovinski proračun za 1. 1940-41

Banski svet je v ponedeljek pričel raz-pravljati o banovinskem proračunu za leto 1940-1941. Proračun predvideva 139,8 mi-liona din izdatkov in prav toliko dohod-kov in je za 2,8 milijona din večji nasproti proračunu za leto 1939/1940. Primerjava s proračuni prejšnjih let nam nudi na-slednjo sliko (v milijonih din):

1935/1936	83,6	milijona din
1936/1937	97,6	"
1937/1938	120,3	"
1938/1939	130,0	"
1939/1940	137,0	"
predlog		
1940/1941	139,8	"

V zadnjih petih letih se je proračun dravske banovine povečal za 56 milijonov din ali za 67% (v gornjih zneskih niso vpoštevani proračuni banovinskih zavo-dov in ustanov, temveč je vpoštevan med izdatki le prispevek tem zavodom in usta-novam). Najobčutnejše je bilo povečanje proračuna leta 1937/1938 (za 22,7 milijona din), ko je banovina prevzela namesto ob-čin stroške za vzdrževanje ljudskih šol in je za kritje teh izdatkov uvedla posebno banovinsko šolsko doklado najprej v vi-šini 26%, naslednja leta pa v višini 35%. Precejšnje obremenitev banovinskega pra-računa je povzročilo tudi 63 milijonsko posojilo banovine za sanacijo Zadrzne zveze. Anuiteta za to posojilo znaša okrog 5 milijonov din.

Za kritje povečanih izdatkov ni v pra-računu novih davščin, le pri nekaterih je predviden povečan donos. Vrh tega je za kritje izdatkov predvidena nova po-stavka 2 milijona din kot izkupicek za prodane banovinske nepremičnine.

Donos 50% splošne doklade, 5% cestne doklade, 5% zdravstvene doklade in 35% šolske doklade je predviden v višini 69,1 milijona din, medtem ko je bil v doseda-njem proračunu predviden 68,3 milijone din. Tudi je predvideno povečanje donosa banovinske trošarine na električno ene-rgijsko od 2,0 na 2,2 milijona din in banovinske trošarine na jedilna olja od 2,3 na 2,5 milijona din.

V kakšni meri je upravičeno to povišanje predvidenega donosa, žal ne moremo pre-soditi, ker banska uprava ne objavlja svojih zaključnih računov (kakor n. pr. država ali občina), iz katerih bi mogli vsaj za prejšnja leta ugotoviti dejanski donos posameznih davščin. Znano je le, da je bilo v letu 1938/1939 doseženo 100,6% pra-računskih dohodkov. V zvezi s pričakova-nim večjim donosom doklade na nepred-se-dne davke je vsekakor vpoštevat, da se dviga davčna osnova na podlagi katere se odmerja banovinska doklada. Vpoštevat pa je tudi novo davčno reformo, ki opre-šča zemljarine vse kmetovalce, katerih katastrski čisti donos ne presega 1000 din. V dravski banovini je računati, da se bo zaradi tega osnovni davek zemljarine zmanjšal za kakih 20% in bo v enakem razmerju odnosa tudi banovinska dokla-da na zemljarino, ki so jo doslej plačevali mali kmetje s katastrskim čistim dono-som do 1000 din. Ta izpadek bo znašal pri banovinskih dokladah 2 in pol do 3 milijone dinarjev. Deloma se bo ta izpa-dek kompenziral z višje odmerjeno osno-vo, k je po povzročila najnovejša davčna reforma, toda zavedati se moramo, da se z novo davčno reformo povečajo predvsem dopolnilni davki in posebni davki, na ka-tere se ne pobira banovinska doklada.

Banovinska trošarina na bencin je sicer

Bor, Trepča in Trbovlje

Pod gornjim naslovom objavlja beograjsko »Narodno blagostanje« v svoji zadnji številki članek v katerem pravi med dru-gim naslednje: Na čelu vse jugoslovenske industrije so danes Bor, Trepča in Trbov-lje. Prvi dve podjetji proizvajata kovino, tretje pa premoz. Pri enem je angažiran angleški kapital pri ostalih dveh pa fran-coski. Danes so Bor, Trepča in Trbovlje trije izvori deviz ne v valutnem smislu, nego v smislu plemenitih plačilnih sred-stev, s katerimi se lahko kupi vse.

To je argument, da tuj kapital lahko služi državi tako in v toliko, kakor in v kolikor ona sama to hoče. Bor in Tre-pča dobavljata predmete, ki imajo značaj zlata. S produkcijo razpolaga država, ki jo dirigira tla, kjer to zahteva naš nacionalni interes.

Njima se pridružuje Trbovlje. Mi smo država, ki je zelo siro-mašna v čimnem premogu. Nismo v tem pogledu absolutno siromašni, kajti tudi pri nas morajo biti znatna ležišča črnega premo-ga vendar tega premoga nismo našli, ter nismo žrtvovali dovolj kapitala. Mi pa smo država, ki ima lahko presežek v rjavem premogu in lignitu. Nekaj let je bila naša premovalna industrija v skrajni krizi. Ni bilo kupcev, mnogo denarja pa smo izdali inozemstvu za koks, ki je specialni proiz-vod, in za črni premog. Prišla pa je vojna in zgodil se je čudež. Naša država je po-stala izvoznica premoga.

Borze

Na jugoslovenskih borzah notirajo nem-ski kilirinski čeki nespremenjeno 14.76 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 30.50 in v Beogradu po 31.08. Bol-garski kilirinski čeki so se bili v Beogra-du zaključili po 90. v Zagrebu pa so se mudili po 93. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnaajo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Vojna škoda pri čvrsti tendenci notirala 425 — 430 (v Beogradu je bil zabeležen tečaj 427 — 429). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 175.60 — 178.80, Pariz 99.25—101.55, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amster-dam 2351 — 2389, Bruselj 745 — 757.

Artin

Zapeka; lenivost črevesja so vzrok mro-goterim boleznim. 1—2 ARTIN-dražeje dr. Wandera, vzete zvečer, omogočajo drugo jutro lahko izpraznjenje. — 2 kom din 1.50; 12 kom din 8.—; 60 kom din 27.—.

Reg. S. br. 7724/34

PFAFF

ŠIVALNI STROJI

IGN. VOK TAVČARJEVA 7

znesek 18 milijonov din, moramo iz tega sklepati, da ima banska uprava zagoto-vila, da bo iz donosa državne trošarine na vino in žganje dobila enak znesek, kakor ga je doslej prejela od banovinske trošarine.

Donos 2% takse od prenosa nepremičnin je predviden v višini 11 milijonov din na-sproti 10,8 milijona din v prejšnjem letu. Zdi se nam, da bo ta znesek previsok. Res je, da je danes veliko povpraševanje po nepremičninah, toda lastniki nepremičnin niso nagnjeni k prodaji in je verjetno, da bo v prihodnjem proračunskem letu mno-go manj posestnih sprememb kakor v nor-malnih letih in da bo zaradi tega tudi donos 2% takse od prenosa nepremičnin manjši.

Značilno je tudi ponovno povišanje predvidenega donosa banovinske troša-rine na jedilna olja, ki znaša 1 din pri ki-logramu. Leta 1938/1939 je bil donos te trošarine predviden v višini 850.000 din, lani je bil povišan na 2.300.000 din, sedaj pa na 2.800.000 din, kar kaže, da je donos te trošarine neprimerno večji, kakor je bilo prvotno predvideno.

Enaki razlogi, ki smo jih navedli glede trošarine na bencin, veljajo tudi glede trošarine na pnevmatiko, ki je predvidena v nespremenjeni višini 3 milijone din. Čeprav je glede na redukcijo avtomobilskega prometa pričakovati, da bo tudi donos te trošarine zadoval.

Končno je še omeniti, da v proračunu ni več med dohodki postavke 1,4 milijona din kot plačilo države za oskrbene stroške v banovinskih bolnišnicah po §§ 7 in 8 za-kona o bolnišnicah, iz česar moramo skle-pati, da banska uprava ne pričakuje tega dohodka od države.

Navzlic večletnemu prizadevanju, da bi se spremenil način razdelitve dohodkov dravske banovine iz skupnega banovinskega fonda prometnega davka in iz fon-da skupnih banovinskih trošarin, je tudi letos ostalo vse pri starem in bomo dobili od zneska 100 milijonov din, ki se razdeli med banovine iz donosa prometnega davka, le 29 milijona din, od skupnih bana-vinskih trošarin pa le 9,5 milijonov din, torej enake zneske kakor prejšnja leta, čeprav prispeva dravska banovina v ta dva fonda skoro štirikrat toliko, kolikor prejme iz njih. Za našo banovino skrajno krivnični ključ bo torej ostal nespremenjen tudi v letu 1940/1941.

Tečaj na svobodnem trgu: London 216.91 — 220.11, Pariz 122.66 — 124.96, New York 5480 — 5520, Curih 1228.18 — 1238.18, Amsterdam 2903.63 — 2941.63, Bruselj 920.11 — 932.11.

Curih, Beograd 10, Pariz 10.00, London 17.72, New York 446, Bruselj 75.10, Mil-an 22.52, Amsterdam 236.90, Berlin 178.75, Stockholm 106.20, Oslo 101.32, København 86.15, Sofija 5.50, Budimpešta 80,

Effekti

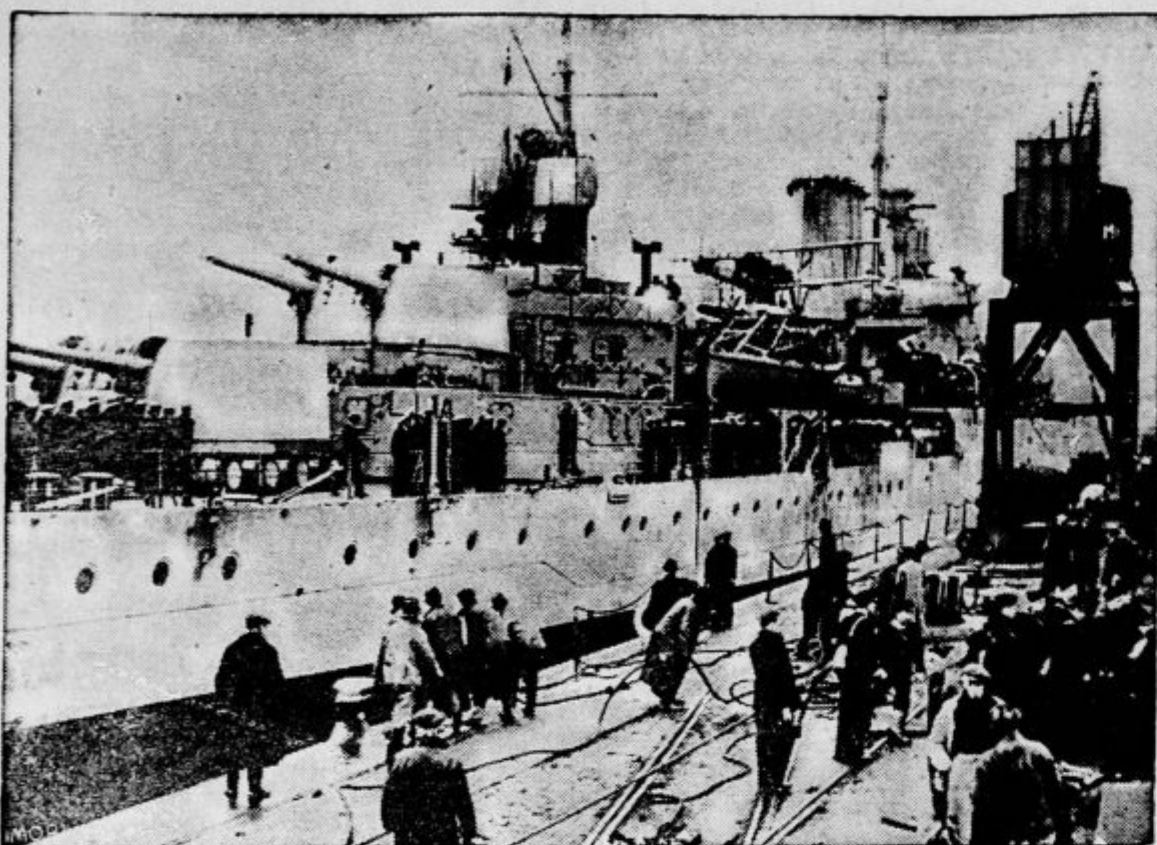
Zagreb. Državne vrednote: Vojna ško-da 425 — 430, 4%, agrarne 52 bl, 4% so-verne agrarne 51 — 52, 6% begluške 77 den., 6% dalm. agrarne 72 bl, 6% šum-ske 69 den., 7%, Blair 89 den., 8%, Blair 97 den.; delnice: Narodna banka 7450 den, Trboveljska 240 — 245, Gutman 60 bl, Beograd, Vojna škoda 427 — 429, 4% agrarne 53 den., (53.50), 4% soverne agrarne 50.75 den., 6% begluške 76.75 — 77.25 (76.75), 6% dalm. agrarne 70.75 (71), 6% šumske 69.50 — 70.50, 7% in-vest. 98.25 den. (98.50), 7% Selgman 100.50 den., 7%, Blair 89.50 den., Narod-na banka 7500 den., PAB 195 — 197.

Blagovna tržišča

Zito

Chicago. 13. februarja. Začetni teča-ji: pšenica: za maj 9.975, za julij 97.25, za sept. 96.50; koruza: za maj 56, + Novosadska blagovna borza (13. t. m.) Tendence nespremenljive. Pšenica: baška okol. Novi Sad 199 — 201; gor. B. 200 — 202 srem. 196 — 198; slavonska 197 — 199; ladja Tisa 203 — 205. Rž: baška 155 — 157.50, Ovea, baški, sremski in slavonski 150 do 152. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 167.50 — 172.50. Koruza: baška nova 125 — 127; nova pariteta Indija 125 — 126. Moka: baška in banatska »og« in »og« 302.50 — 312.50; »2« 282.50 — 292.50; »3« 262.50 — 272.50; »4« 242.50 — 252.50; »7« 212.50 — 222.50; »8« 137.50 do 390 — 400. Otrubi: baški in sremski 127.50 do 130; ban. 125 — 127.5

Po zmagoviti bitki

Angleška lahka križarka »Ajax«, ki se je udeležila pomorske bitke z nemško oklopnico »Graf von Spee«, se je te dni vrnila v domače pristanišče Plymouth, kjer je bila posadka navdušeno sprejeta.

Milje in vozli

Celinska in morska milja — Iz mornarskega jezika

Mornarji nimajo samo svojega posebnega jezika, temveč tudi svoje posebne mere. Ali veste n. pr., kaj predstavljajo »morske milje« in »vozli«? Morske milje so nekaj drugega nego kopne milje. Sama beseda milja izvira iz latinskega števila za 1000, mille.

Rimljani so merili po »1000 korakov«, in sicer po dvojnih korakih, kar bi dalo po naše 1477, 5 m dolgo progo. Danes računamo milje po astronomskih določitvah, in sicer znaša celinska, tako zvana geografska milja $\frac{1}{15}$ dolžinske stopinje ob ravniku. Poedina ljudstva pa se glede velikosti te dolžinske stopinje vsaj v prejšnjih časih niso mogla zediniti in tako se dogaja, da so si razne geografske milje še danes malo neenake. Med tem ko je nemška geografska milja dolga na pr. 7420,44 m, je angleška za 96 mm daljša, francoska pa za 1015 mm krajša.

Tej celinski milji stoji nasproti morska ali navična milja. Ta znaša $\frac{1}{60}$ stopinje zemeljskega ravnika, zavoljo razlik v računih pa niha med 1852 in 1855 m. Angleš-

ka morska milja obsega z 8 kabelskimi dolžinami n. pr. 1854,965 m, nemška pa ima z 10 kabelskimi dolžinami 1852 m. Če opravi kakšna ladja na uro 10 morskih milj, pomeni to torej, da prevozi 10-krat 1852 m ali 18.520 km. Mornar pa pravi temu v svojem jeziku, da je ladja prevozila 10 »vozlov«.

Izraz »vozel« za dolžinsko mero izvira še iz prvotnega načina, kako so določevali brzino kakšne ladje. To brzino so začeli v drugi polovici 16. stoletja meriti z vrvi, ki so jo spuščali med vožnjo v vodo in ki je imela v razdaljah po 7 m z vozli označeno mero. Vrvi so prvotno odvijali z ročnega vitla, pozneje z bobna in po brzini, s katero se je odvijala, so določali brzino ladje. Pri tem so računali temeljili na opazovanju, da opravi ladja v 14 sekundah isto toliko vozlov merilne vrvi, kolikor morskih milj na uro. Čas so merili s pešeno uro, ki je tekla točno 14 sekund. Ker ustreza število vozlov, kakor rečeno, številu morskih milj na uro, pravi mornar morskimi milji tedaj tudi vozle in oba izraza pomenita isto mero.

Petstoletnica Eton Collegea

Srednja šola, ki slovi zaradi svojega duha in vzgoje po celem svetu

Eton College je ena največjih angleških srednjih šol, ki ne uživa slovesa samo doma, ampak tudi v inostranstvu. Letos bo zavod obhajal petstoletnico svojega obstoja. Popolen naslov zavoda se glasi v originalu: »The King's College of Our Lady of Eton, beside Windsor«.

Gojenci Eton Collegea imajo strogo predpisano obleko in nosijo cilindar

Kolegij je ustanovil kralj Henrik VI. l. 1440, toda stavbe zanj so bile dovršene šele l. 1523. Zavod uživa velik sloves po tem, da se nahajajo njegovi bivši gojenci na najodličnejših položajih v britskem imperiju. Seveda ni Eton College najstarejša šola svoje vrste na Angleškem, zato pa je najpopolnejša po metodah in uspehih svojega pouka.

Statistični podatki navajajo, da se nahaja na angleškem ozemlju najmanj štirinajst srednješolskih zavodov, ki so starejši od Eton Collegea. Med njimi sta Westminster, ki je bil osnovan l. 1339, in Winchester iz l. 1382. Najstarejša srednja šola na Angleškem pa je St. Peter's York, ustanovljena l. 627, druga najstarejša pa St. Alban's School, Herfordshire iz l. 948. Vendar pa popularnost angleških srednješolskih zavodov ne izvira iz njihove starosti, marveč iz duha in vzgojnih metod, ki vladajo na njih. Stari učenci Etona bodo proslavili pol tisočletni jubilej šole deloma v Windsoru, deloma drugod po svetu.

Milijonar, ne da bi vedel

Po nepazljivosti je izgubil 200 tisoč lir

Pred nekoliko dnevi je prišel v neko turinsko banko starejši mož, da bi uredil neko nakazilo. Uradnik je listino, ki jo je predložil mož, dal v kontrolo in ko se je hotel klient že odstraniti, ga je poklical nazaj ter ga prosil, naj stopi za trenutek v ravnateljsko pisarno, kjer mu bodo sporočili nekaj važnega. »Papir, ki sem vam ga izročil, je vendar v redu?« je dejal mož malo prestrašeno. »Nobene skrbi«, je odgovoril uradnik, »daje vam celo pravico do lepe vsotice...«

Klient je stopil k ravnatelju in tu je zvedel, da je nakazilo, ki ga je predložil,

zvezano z nagrado milijon lir, ki so jo bili izžrebali v aprilu 1936. Srečni dobitnik je bil ves iz sebe in je izjavil, da ne more razumeti, kako se je zgodilo, da je bil to izžrebanje spregledal. Ta nepazljivost je bila vzrok, da je na obrestih izgubil 200.000 lir, imel je še srečo, da se mu je rešila vsaj glavnica. Čez dve leti bi zapadla tudi nagrada.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Minuta vojnega ognja

Francoski mornariški minister Campinchi je imel v radiu govor, v katerem je med drugim dejal, da je treba za zmago volje in orožja. Navedel je potem zanimive številke.

Tako je dejal, da velja 200-kilogramska bomba, ki jo vržejo na podmornico, 6000 frankov, en sam torpedo pa 530.000 frankov. Da je potopil nemško podmornico, je francoski vojni brod »Sirocco« uporabil pet granat, ki so veljale skupaj 54.000 frankov. Ena sama minuta vojnega ognja s križarke »Foch« velja 72.000 frankov. Bojna ladja »Dunquerque« je veljala več nego milijardo frankov, bojna ladja »Richelieu« 2 milijardi frankov.

I V E R I
Kompetenčnih sporov ima dovolj pogostota tudi vsak poedinec s seboj. Kot žrtev je vsako pomanjkanje lahko prenašati.
Meje določa vsakemu človeku njegova moč.
Lahko si zelo točen, pa ne prideš nikoli ob pravem času.
Vsakdo verjame rad to, česar si želi.

Rooseveltov odposlanec

Ameriški drž. podtajnik Summer Welles, ki pride v Evropo, da se seznani s položajem v vojskujočih se in nevtralnih državah

Če še ne veš, zdaj izveš:

da se bje velika bitka med sovjeti in Finci že danes dni v mrazu 30 stopinj pod ničlo;

da je urugvajska vlada nakazala Finski sto tisoč pezo podpore;

da je rumunska vlada predpisala na petrole, namenjen za izvoz v inozemstvo, posebno takso, ki doseže 15 odstotkov vrednosti;

da je generalni guverner Kanade, lord Tweedsmuir, podlegel poškodbam, ki jih je dobil prošil terek, ko je padel po stopnicah. Do imenovanja novega generalnega guvernerja bo izvrševal njegove posle najvišji sodnik Kanade;

da predlagajo španski intelektualci, naj bi se podellia letošnja Nobelova nagrada za književnost švicarskemu tisku, ki zastopa nepretrgoma tezo nevtralnosti;

da je prišla skupina turških novinarjev na ogled Maginotove linije;

da so delavci v Lvovu začeli stavko, ker sovske oblasti jemljejo prebivalstvu živila, kar povzroča lakoto;

da so v Bruslju otvorili razstavo francoske kulture v zadnjih sto letih. Razstava prikazuje meč drugim kipe Rodina, Bourdela in drugi francoskih umetnikov;

da se je madžarski zunanji minister grof Csaky zaročil s hčerjo grofa Horinskega. Poroka bo spomlad;

da bo društvo madžarskih bojevnikov iz svetovne vojne postavilo spomenik padlim borcem madžarske narodnosti na Pivli.

Nova strojnica

V ameriški vojski so uvedli strojnice na motornih vozilih. Vozilu streže vofer, njegov tovariš pa je zaposlen pri mitraljezi

Sprehodi pozimi

so važnejši kakor v drugih letnih dobah

Z zdravniškega stališča so zimski sprehodi še važnejši nego ob vsakem drugem letnem času. Poleti si lahko odpremo okna, pozimi tega že zavoljo dragega kuriva ne moremo. Še več, pozimi moramo skrbeti za to, da zadelamo vsako luknjo in režo, skozi katero bi utegnili prinažati mraz v stanovanje.

Ker nam v zaprtem prostoru tako primanjkuje zraka, si moramo poiskati nado-

metstva s sprehodi. Če se pri tem vedno gibljemo, bomo kaj kmalu premagali prve mrzle minute. Tisti, ki teh sprehodov niso vajeni, pa morajo pričeti s potrebno previdnostjo, prve kratki se ne smejo muditi predolgo na mrzlem zraku. Če se pa malo utrdijo, se jim kmalu ne bo treba bati niti nahaoda, nasprotno: zimski sprehodi jim bodo marsikakšen nahod preprečili.

Strel v glavo — krogla iz nosa...

Kihanje mu je prihranilo operacijo

Med številnimi nezgodami, ki so se dogodile lansko leto v Zedinjenih državah, so bile nekatere zelo nenavadne. Joseph Foyder iz Jerseyja si je nekega dne zob čistil s takšno vneto, da mu je zobna ščetka nenadno zdrsnila iz rok. Röntgenska preiskava jo je ugotovila v njegovem želodcu.

Zelo neprijeten doživljaj je imel Frank Miska iz Tempa. Hotel je prečkati cesto, ko ga je nenadno oplazil neki avtomobil. Miska je ugotovil, da navzlic hudemu sunku nima nobene rane — toda na cesti je stal nenadno v samih spodnjih hlačah. Avto mu je bil hlače enostavno slekel.

William Darnell iz West-Frankfurta je dobil pred devetnajstimi leti po nesrečnem naključju strel v glavo in krogla mu je obtičala neke v njej. Lanskega septembra, baš ko je mislil na operacijo, ki naj bi mu to kroglo odstranila, je kihnil — in krogla mu je zletela iz nosa.

V Memphisu je neki vrabec prenesel žveplenko starega tipa v svoje gnezdo na cerkvenem zvoniku. Ko je hotel žveplenko vgraditi v gnezdo, se ji je glavnica po naključju obdrsnila ob skriljasto ploščo, gnezdo in zvonik sta začela goreti. Plamen pa so raztopili celo vrsto lednih ocrkov in njih voda je ogenj spet pogasila.

Omeniti je vredno tudi primer Jennyja Hollanda iz Fredonie. Jenny je v svoji nepazljivosti stopil na svinčeno vnozje nekega prometnega signala. Ta korak je sprožil železno cev z napisno desko, da je zletela v zrak in Jennyja tako udarila po glavi, da se je zgrudil nezavesten. Ko se je zbudil, je njegov prvi pogled padel na napis, ki je velel: »Varnost pred vsem!«

A NEKDOTA

Med nekim gostovanjem v New Yorku je imel pevec Caruso na avtomobilskem izletu v okolico hudo nezgodo. Njemu samemu se ni zgodilo nič, vendar mu je bil šel strah tako v kosti, da je stopil v bližnjo kmečko hišo, da bi si malo pomogel. Farmarjeva družina ga je sprejela kar najprijazneje in ga pogostila. Ko bi moral naprej, se ji je Caruso zahvalil s prisrčnimi besedami, a as bi vedeli, komu so tako postregli je sklenil, da jim izda svoje slovitno ime.

»Ali veste, komu ste izkazali gostoljubnost?« je vprašal. »Jaz sem Caruso!« Na moževem obrazu se je pokazalo veselje. »Pomisli, žena,« je vzklilnil, »Robinson Crusoe je stopil pod našo streho! Kdo bi si bil to mislil!«

VSAK DAN ENA

»Joj, kako lep snežak!«
»Kakšen snežak neki — jaz sem tvoj Pepe in čakam tukaj nate cele tri ure!«
(»420«, Rim)

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Gospodična,« je rekel Klotar, »prebogato me poplačujete za to samoumevno pomoč. Sicer pa, kdo ve, ali je vobče moja zasluga, da sem se prikazal v trenutku, ko vas je ta plemič nadlegoval s svojo navzočnostjo.«

»Kaj hočete reči?«

»Nekaj čudnega, in bojim se, da mi ne boste verjeli. Toda prišezem vam: res je tako. Ko sem se davi zahvalil dobrih ljudem, h katerim me je spravil namestnik de Ulloa, in sedel na konja, sem imel namen, kreniti dalje proti Parizu. Komaj pa sem prejezdil sto korakov, sem mahoma obstal... in čez nekaj trenutkov sem že dirjal proti »Milosti božji!... tako namreč pravijo tej hiši. Sam sem se čudil temu nenadnemu sklepu, da celo upiral sem se. Saj nisem imel tu nikakega opravka. Toda skrivnostna moč me je gnala, in tako sem prišel... nehote...«

»Nehote?« se je zdrznila Leonora.

»Drugače vam ne morem razložiti. Nuini, važni opravki me kličejo v Pariz... In vendar sem obrnil Parizu hrbet in krenil proti tej hiši. Očital sem si zamudo, obenem pa sem v mislih ponavljal: K »Milosti božji!« se mi najbolj mudi... tam moram biti, prej ko mogoče!... Ako je to-

37

rej v mojem dejanju kaj zasluge, gospodična, tedaj ta zasluga ni moja, ampak neznane moči, ki me je privedla.«

»Res čudno,« je zamišljeno dejala Leonora. »Toda verjamem vam, gospod. Saj še ni dolgo tega, kar sem nekega žalostnega dne sama govorila besede, ki mi jih ni narekovala moja lastna volja, ampak skrivnostna, neznana moč...«

»Morda ista, ki je vodila mene,« je Klotar zamrmral.

»Morda!« je dejala Leonora.

Spet sta se za trenutek spogledala, sama ne vedoč, kaj plete med njima to sočutno vez. Obema je bilo, kakor da sta že davno prijatelja.

»In kaj mislite zdaj storiti, gospodična?« je vprašal Klotar.

»Neutegoma moram nadaljevati svojo pot v Pariz, kamor se mi na vso moč mudi.«

Klotar se je nekaj trenutkov obotavljal, nato pa prostodušno ponudil:

»Sami ste videli, kakšne nevarnosti vam pretijo na poti. Dovolite mi torej, da vas spremljam do Pariza. Naj vam bom za telesnega stražnika, dokler vas ne predam očetovemu varstvu.«

Leonora se je zganila in lepe obrvi so se ji namrščile. Nekam suho je odvrnila:

»Nevšečnosti so mi za malo, nevarnostim pa kljubujem. Rajši potujem sama, gospod de Ponthus: hvala vam torej za vljudno ponudbo.«

»Vkljub temu ne morem dovoliti, da bi se izpostavljali,« je mehko rekel Klotar. »Ker pa spoštujem vašo voljo, da potujete sami, vas bom sle-

dil od daleč, pripravljen, da prihitim na vaš prvi klic.«

Zdrznila se je v ljubki nestrpnosti. Razvajeni otrok v nji se je uprl takšnemu vsiljenemu varstvu... Ko je Klotar to opazil, se je odmaknil, kakor da se hoče posloviti. Poparjen je bil videti in prejšnja plahost ga je znova prevzemala.

Toda Leonora je živahno stopila za njim ter mu pomolila krasno ročico, ki jo je rahlo, spoštljivo poljubila.

»Ostanite pri meni,« je veselo dejala. »Malce vročeglava sem, vajena, da ustrezem vsaki muhi, ki me obide. Toda zaupanju, ki me vleče k vam, se ne morem upirati. Bodite mi torej sopotnik, dokler ne pridem k očetu.«

»Gospodična,« je rekel Klotar, »vaša velikodušnost stoterno prekaša mojo zaslugo.«

Stopila sta iz hiše. Leonora je našla rjavca privezanega. Ponthus ji je pomagal nanj, zajahal svojega konja in odjezdil z njo proti Angoulemu. Bel-Argent je klopotal za njima.

Govorila sta malo. Klotar je bil boječ, Leonora pa ponosnega duha in vrhu tega vsa zatopljena v svoje misli. Oba sta bila potrta: on je mislil na mater, ki bo našel v Arronskem dvorcu njeno sliko in zgodbo. Ona si je v duhu obujala poučeno sestro, za katero je žalovala.

Vkljub temu sta kdaj pa kdaj skrivaj pogledala drug drugega.

Toplo čustvo med njima se je šele porajalo. Toda na dnu srca, v tisti globini zavesti, ki jo um-

le malokdaj doseže, jima je rahlo vstajala prva bleda, plaha zarja vzajemnega občudovanja...

XVIII

Medij

Bilo je v revni sobici dokaj zanikarne gostilne na robu mesta Angoulema, prve, ki jo je bil zagledal don Juan ob svojem prihodu. Ustavil se je bil, meneč, da zaradi utrujenosti ne more več strpeti na konju; v resnici ga je trlo samo gorje. Don Juan je trpel. Don Juan je v svojem srcu jokal. Mar je po tem takem don Juan poznal pravo ljubezen?

»Gospod,« ga je ogovarjal Jakomin, kadar nimate denarja, si izberete najdražjo gostilno, kadar je pa možna polna, zavijete v brlog. Ne morem vas razumeti in vas ne morem.«

»Ne poskušaj, Corentin,« se odvrnil Tenorio, »nikar ne poskušaj. Niti sam se ne razumem...«

»Mhm. Toda pogledal sem v kuhinjo. Obu, na je, gospod!«

»Nisem lačen, Corentin. Ne bom večerjal.«

»In klet, gospod, je kratko in malo grozna.«

»Žeja me sicer. A pil bom samo vodo.«

»Toda jaz, gospod, sem neznansko lačen in žejen dobrega vina.«

»Ali bi ti srce dalo, da bi se vpričo svojega obupanega gospodarja namahal in našlampal?«

»Oh, kje, gospod, za nič ne! To storim v kuhinji, ne vam na očeh!«

„Jutrovo“ poročilo o banovih izvajanjih proti komunizmu

Ljubljana, 13. februarja.

Na današnji seji banskega sveta je ban dr. Natlačen podal pred prehodom na dnevni red sledečo izjavo:

»Preden preidemo k nadaljevanju razprave o predmetu, ki je na dnevnem redu, vas gospodje člani banskega sveta, prosim, da mi dovolite kratko pripombo.

Nasim sejam prisostvujejo tudi časnikarji. Na naše seje prihajajo zaradi tega, da bi svoje bralce in vso našo javnost o našem delu obveščali. Gotovo ne bi hoteli najmanj policenjevati vrednosti tega dela. Hvaležni smo novinarjem in časopisju, ki tudi v tem pogledu vrši vestno in pošteno svojo obveščevalno službo. Toda gospodje člani banskega sveta, mislim, da morate biti tudi obveščevalna služba, ako naj ima objektivno sploh kako vrednost, lojalna in poštena.

Gospodje člani banskega sveta! Vsi ste mislili večerjajo močno ugodno besedo. Dobili ste tudi v roke točno besedilo mojega govora. Tudi poročevalci časopisov so dobili v roke besedilo mojega govora. Ako pa primerjate to, kar sem vam govoril s tega mesta o komunizmu, s onim, kar poročila dnevniki, mi boste gotovo vse priznali, da je to poročilo prava povzročila mojega govora.

Ugotavljam to dejstvo s tega mesta z iskrenim ožalovanjem, tembolj, ker res iskreno želim, da bi bili v borbi zoper komunizem složni. Apeliram pa obenem na gospode časnikarje, naj se resno potrudijo, da bodo njihova poročila o delu v tej zbornici vseskozi lojalna in pravilna.

Poleg »Slovenca«

je poročalo o tem govoru »Jutro« in v nekaterih vrstah zagrebških »Hrvatski dnevnik«. Ostali listi v državi govora niso zabeležili. Mi objavljamo danes zaradi primerjave original banovih izvajanjih in naše poročilo, ki je moralo iz prostornih obzirov biti znatno krajše.

Edina razlika, na katero bi se mogel nanašati kakšen očitak netočnosti, je v tem, da je glede mlačnega zadržanja časopisja napram komunizmu govoril g. ban o »delu tiska«, pri nas pa stoji »ostali tisk v državi«. Toda ta razlika je samo besedna, kakor se jasno vidi iz originalnega teksta.

Morda smemo dodati, da je edino resnično potrdilo zagrebiški »Slovenski dom«, ki banovo izjavo objavlja kot »javno in uradno obznanje Jutra«, češ da smo o ponedeljkovi debati v banskem svetu »poročali v komunističnem smislu« in s tem znova potrdili svoje »odkritje zveze s komunizmom«. S tako taktiko gospode se seveda nikakor ne da doseči uresničenje temeljene želje g. bana, da bi se proti komunizmu vodila složna idejna borba.

Izvirno besedilo banovih izvajanj

Borbi proti komunizmu posvečene odstavke iz banovega ekspozija navajamo v naslednjem dobesednem po hektografriranem odnusu, ki je bil na seji razdeljen članom banskega sveta in novinarjem. Podčrtana so ona izvajanja, ki smo jih pomenili v svojem večeršnjem poročilu. Gosp. ban je torej dejal:

»V začetku l. 1939 se je opazilo popuščanje komunistične akcije, kar je v zvezi s neuspehom komunizma v Španiji in z okrepljenim narodnega socializma v Srednji Evropi. Zlasti s priključitvijo Avstrije k Nemčiji in s ustanovitvijo češko-moravskega protektorata so se zelo poslabšale zveze tukajšnjih komunistov z inozemskimi. V drugi polovici lanskega leta pa se je komunistična akcija počela, in sicer po izbruhu vojne in zlasti po sklenitvi zveze med Nemčijo in Rusijo in razdelitvi Poljske, ko so se boljševiki pojavili na Karpatih.

Značilno za pojačano komunistično akcijo pri nas je dejstvo, da se komunisti več ne skrivajo v tajnih društvih in tajnem tisku, temveč da nastopajo v formalnem oziru na povsem zakonit način. Sodelujejo pri različnih revijah ali pa izdajajo samostojne knjige — vse v skladu s formalnimi predpisi zakona o tisku. Znani letak »Vsemu delavskemu ljudstvu« in »Kaj hočemo«, v katerem se med drugim zahteva sprememba družabnega in gospodarskega reda z naslonitvijo na Sovjete, je bil tiskan na povsem zakonit način. Je to metoda, ki se misli. Vsekakor je to znak, da bo treba v večji meri kot do sedaj komunizmu stopiti nasproti tudi z idejno borbo. Naša javnost se te svoje dolžnosti mnogo premalo zaveda. »Slovenec«, »Slovenski dom«, »Domoljub«, »Straža v viharju« so listi, ki imajo pobijanje komunistične propagande na programu; iz njihovega kroga izhajajo tudi brošure zoper komunizem in nedavno je izšla knjiga, v kateri se na poljuden način prikazuje človek in družina pod oblastjo komunizma in se odkrivajo njegovi pravi cilji. Del tiska pa molči, kot da se ga ta država in narod nesploh ne zaveda. Če bi ta vendarle prišel na oblast, ne bi bilo treba, v tem oziru pasivne zaradi tega, ker se ne zaveda nevarnosti ali ker je za politično življenje sploh gluh, ampak zaradi tega, ker si noče do bogrega razmerja s komunizmom spokvariti za slučaj, če bi ta vendarle prišel na oblast. To nenačelno oportunistično stališče, ki računna vna vse slučajne, je ono, kar naši borbi proti komunizmu jemlje udarnost in učinkovitost. Pomislite samo, da ljudje s tako miselnostjo vzgajajo mladino, vodijo tečaj, načelujejo društvom, posegajo v javno življenje z besedo in tiskom: kakšni morajo biti sadovi takega dela?

To so takozvani »filokomunisti«, ki jih najdemo v vseh slojih prebivalstva, v vseh stanovih, v mnogih sicer neoporečnih društvih, v mestu in na deželi, in ki okužujejo zdravo okolico, kjerkoli se pojavijo. So družbe, ki takih ljudi med seboj ne trpe, so društva, ki so svoje vrste nelzoprosno predstila, so ustanove, ki niti trenutka ne bi zamudile, če bi se javil sum, da hočejo v tej stvari ostati »nepredelane«. Vendar so to šele začetki, in sicer pravi šiški začetki. Morda se je doslej akademski mladini še najbolj posrečilo, da vsaj v svojem krogu pod ostrim projektorjem načelnosti osvetli gibanja in obse, kar je obsebe vredno. Drugod pa nas čaka še

mного dela. Če se ne bomo sami, vsak zase in vsi skupaj, uprli tej bolezni, nam bo izpodkopal zdravje, ki nam ga ne bo vrnil nihče več. Ne pozabimo, da država pri najboljši volji ne more drugega kakor postopati po zakonu, s zakonom pa se taka bolezen ne zdravi.

Ni čudno, da se je komunistično gibanje, primerno idealizirano, razpaslo celo že med srednješolsko mladino. Imamo dokaze, ki jih je dala preiskava v večjem številu naših srednješolskih mest, da so srednješolci naravnost stopili v službo predstavnikov kominterne, delajo po njihovih navodilih, lovijo pristase, korespondirajo z enakovrednimi in s takimi, ki ne kažejo dovolj odpora, razširjajo ilegalno propagandno literaturo ali urejujejo in razširjajo lastne propagandne liste in lističe, ki si čisto nadevajo obleko nacionalnih aspiracij, da bi ostali maskirani. Dvoje je značilno pri teh pojavih. Najprej to, da se na stanovanjih takih srednješolcev najdejo zaloge tudi vsega ostalega opozicijskega ilegalnega tiska, kot da so ti dijaki kot nosilci srednješolske komunistične akcije obenem tudi centri za vso ostalo opozicijsko akcijo. Drugo pa je, da take dijaške najdemo eno leto na eni srednji šoli, dru-

ga leto pa na drugi. Če potrdimo, da so vzrok te celitve, izvedmo, da so bili na prejšnjem zavodu izključeni radi suma komunistične usmerjenosti.

Poročilo v »Jutru«

O teh izvajanjih g. bana smo v »Jutru« poročali takole:

»Posebno obširno je razpravljal ban o pobijanju komunizma. S priključitvijo Avstrije k Nemčiji in ustanovitvijo češko-moravskega protektorata je komunistična akcija popustila, ker so se poslabšale zveze tukajšnjih komunistov z inozemskimi. Po izbruhu vojne pa se je znova ojačila, posebno zaradi nemško-ruske zveze in pojava boljševikov na Karpatih. Značilno je, da nastopajo komunisti formalno povsem zakonito in sodelujejo pri raznih revijah ali izdajajo lastne knjige. Proti komunizmu bo treba nastopiti sprito teza tudi z idejno borbo. Ban je pohvalil »Slovenca«, »Slovenski dom«, »Domoljub« in »Straža v viharju«, ki imajo pobijanje komunistične propagande na programu, ostali tisk v državi pa molči. Ban misli, da iz oportunistične, ki računna vna vse slučajne. S tem pa trpi udarnost in učinkovitost borbe proti komunizmu. Komunizem se je razpasel celo že med srednješolsko mladino, pri čemer je značilno, da se baje na stanovanjih srednješolcev nahajajo zaloge tudi vsega ostalega opozicijskega ilegalnega tiska, kakor da so ti dijaki kot nosilci srednješolske komunistične akcije obenem tudi centri za vso ostalo opozicijsko akcijo.

Beleške

»Hrvatski dnevnik« o predlogu JNS

»Hrvatski dnevnik« razpravlja v uvodniku o predlogu Jugoslovenske nacionalne stranke za sodelovanje velikih opozicijskih strank. Izraža se o uspehu tega predloga precej skeptično. Pravi, da so ambicije radikalne in demokratske stranke ter njuna medsebojna nasprotstva tako velika, da je tesnejše sodelovanje težko izvedljivo. Radikalni se bavijo sedaj s predlogi g. Cvetkovića, ki je sicer v JRZ, ali želi izvesti koncentracijo radikalov istočasno pa očuvati koalicijo s Koroševimi Slovenci in Kulenovičevimi muslimani, držč jih vključene v JRZ. Na drugi strani so v imenu JNS stavili ponudbo politiki, ki nikdar niso pripadali Narodno radikalni stranki in napram katerim so radikalni najmanj tako nerazpoloženi, kakor napram predstavnikom radikalnih frakcij izven glavnega odbora NRS. »Hrvatski dnevnik« misli, da se bo Aca Stanojević lažje odločil za kompromis s stari radikalnimi praviki, ki bi dal zedinjenim radikalom oblast, njemu vodstvo, Miši Trifunoviću pa mesto prvega podpredsednika in ministrsko stolicu, kakor pa da bi se odločil za tesnejšo zvezo z JNS.

Na drugi strani, izvaja dalje glasilo dr. Mačka, so demokrati in radikalni stari nasprotniki. Nasprotstva med njimi se niso dala izločiti niti v okviru nekdanje Zdržene opozicije. Tesnejše vezanje z radikali bi bilo za demokrate na terenu opasno in bi zlasti nastale težke osebne borbe za mandate. Demokratska stranka smatra sebe za edino predstavstvo demokratske misli med Srbi in intimo želi, da bi se radikalni zedinili, da bi dobila tako monopol na opozicijo v upanju, da se ji bo potem pridružil tudi del radikalov.

Kar se pa tiče gesla o srbski opasnosti, ki naj bi zedinila srbske stranke, je to geslo fikcija. Po vrh je pa tudi sigurno, da JNS ni pripravljen graditi načrte na osnovi tega gesla in najmanj njen slovenski del.

Končno »Hrvatski dnevnik« ipak ne izključuje povsem možnosti, da bo predlog JNS dosegel uspeh, smatra pa, da bo tak uspeh le formalen.

Praznovanje treh jerarhov

V ponedeljek je bil praznik Treh Jerarhov, pravoslavljnih svetnikov, ki so patroni Narodno radikalne stranke. Stranka jih slavi vsako leto z družabnimi prireditvami svojih organizacij. Pa tudi JRZ, ki jo

Zemljoradniki za tezo dr. Mačka

V Somboru je bil v ponedeljek zbor srbske zemljoradniške stranke, na katerem je govoril kot prvi govornik Lazar Tupanjin, ki je obširno razpravljal o ideologiji zemljoradniške stranke. Ko je potem razložil vsebino sporazuma med predsednikom Cvetkovićem in dr. Mačkom, je s poudarkom naglasil:

»Kar se nadaljnje preureditve države tiče, vam rečem, da bodo o tem odločevalo kroglice. To je naša želja, želja zemljoradniške stranke in bratov Hrvatov. Bratje, čuvajte to našo državo. Granice banovine Hrvatske niso državne meje in krona bo računala z interesi tako Srbov kakor Hrvatov. Zaradi tega ne bo zbolela glava nobenega Srba in naj potem živi v Srbiji, ali pa izven nje.

Nove nemške podmornice

V francoskih pomorskih krogih domnevajo, da so poslali Nemci zadnje dni v Kanal in na angleško obalo celo vrsto novih podmornic, čemur je tudi pripisati izredno veliko število potopljenih angleških in nevaltrajnih ladij. Po informacijah francoskih pomorskih strokovnjakov so nove nemške podmornice mnogo manjše od dosedanjih in imajo le tonazlo okoli 300 ton. Razvijalo pa izredno veliko brzino pri vožnji. Francoski rušilci so zaradi tega dobili nova navodila za borbo proti nemškim podmornicam.

Celjski umor je izvršil razbojnik Josip Hace

Celje, 13. februarja

Umor na Spodnji Hudinji pri Celju, čigar žrtev je postal v ponedeljek zvečer 32-letni orožniški podnadrednik Ivan Meden iz Celja, je bil danes glavni predmet razgovorov prebivalstva. Vsi nestrpno pričakujejo trenutka, ko se bo oblastvom končno posrečilo prijeti zloglasnega razbojnika Josipa Hacea, ki je, kakor je preiskava danes ugotovila, izvršil umor na Spodnji Hudinji.

Zasledovanje morilca

Ko so poveljnik celjske orožniške čete Major Vindakijević, predstojnik mestne policije Uršič in vodja kriminalnega oddelka celjske policije Zavec v ponedeljek kmalu po umoru ugotovili na kraju zločina dejanski stan in druge podrobnosti, so se s pomočjo policijskega psa Rofa, ki je last kolodvorskega restavraterja Hobacherja v Celju, v spremstvu 10 orožnikov podali na lov za morilcem. Policijski pes je sledil morilčevu sledi do Catrove žage na Spodnji Hudinji, potem pa je sneg, ki je začel zvečer padati, zabrisal nadaljnjo sled. Na cesti so našli prazno stekleniko radenske kisle vode, ki jo je bil morilec očitno izgubil. Vojak, ki je stal zvečer na straži pri vojaškem skladišču blizu Catrove žage, je čul od Catrove žage ropot, kakor bi nekdo hodil po deskah. Očitno se je hotel morilec tam skriti, kar so mu pa njegovi zasledovalci preprečili. Krenil je dalje po cesti proti Bežigradu. Tam je srečal nekega vojaka, ki se je peljal s kolesom. Sunil je vajenca s kolesa, mu vzel kolo in z njim pobegnil v smeri proti Teharju. Okrog 21. so videli v neki gostilni na Teharju moškega, ki je identičen z razbojnikom Hacetom. Zasledovanje je trajalo do polnoči, a je bilo kljub vsem naporom žal brezuspešno. Ob tej priliki so ugotovili, da je izvršil Hace v noči od nedelje na ponedeljek v vso noč trgovino v Vojniku ter odnesel manufakturnega blaga in jestvin v skupni vrednosti okrog 10.000 din. Ko je Hace odha-

Hacetovi zločini v celjski okolici

Hace je pred tedni izvršil vlom v neko hišo na Ljubčeni pri Celju. Ko je ponosi nalagal ukradenko blago pred hišo na kolo, ga je zasledil domači sin in zaklal, kdo je zunaj. Hace pa je oddal proti njemu nekaj strelcov, ki so k sreči zgrešili, in je pobegnil. Vse kaže, da je izvršil Hace v noči od petka na soboto tudi vlom v hišo na Cinkaršni poti šte. 2. v Gaberju, kjer stanuje železniški uradnik Janko Hočevar. Pred nekaj tedni je tudi v vromil v Bergelevo hišo na Krekovi cesti in ukradel s hodnika v prvem nadstropju skoraj novo moško kolo, last vojaškega uradnika Antona Sagadina. Nekaj dni pozneje so videli Hacea, ko se je vozil s tem kolesom po državni cesti iz St. Petra v Savinjski dolini proti Celju.

Pred nekaj dnevi je v vromil Hace v hišo višjeje poštenega kontrolorja v pokroju Iva Gamsa na Mariborski cesti v Gaberju in ukradel Gamsovo kolo. To kolo sta našla orožnika Meden in Mauko v ponedeljek v Trnovljah pri Celju in ga zaplenila. Dobil sta tudi opis onega moškega, ki je bil pripeljal kolo v Trnovlje. Popoldne sta opazila omenjenega moškega, ki je šel po cesti proti Celju. Bil je dobro oblečen. Na sebi

je imel slabihi plašč modre barve, v roki pa aktovko. Orožnika sta mu sledila do Spodnje Hudinje, pri Gluščevi hiši pa je izginil. Ko sta vprašala nekega moškega, ki jima je prišel nasproti, ali je morda videl neznanca, je moški povedal, da je neznanec ravno zavil proti Gluščevi hiši. Neznanec je bil Josip Hace. Orožnika sta ga takoj našla v kletni sobi v Gluščevi hiši in ga hotela aretirati. Hace pa je hitro ugasnil svečo, ki je gorela na mizi, ustrelil orožnika Medena, ranil orožnika Mauka, skočil nato skozi okence, oddal še nekaj strelcov in izginil v temi. Bilo je to okrog 18.45.

Krošnjar je spoznal Hacea

Oba dalmatinska krošnjarja, ki sta bila priči umora, in še nekega tretjega krošnjarja so v ponedeljek zvečer aretirali. Ko so prvima dvema krošnjarjema danes dopoldne na policijski predločili razne slike zločincev, med njimi tudi dve sliki Josipa Hacea, je eden izmed krošnjarjev, ko je opazil Hacetovi sliki, takoj spoznal v Hacetu onega moškega, ki je umoril orožnika Medena. Krošnjar je tudi priznal, da je okrog božiča kupil od Hacea površnik. Izgleda, da so nekateri dalmatinski krošnjarji kupovali od Hacea blago, ki si ga je bil pri svojih pri svojih zločinskih podvigih.

Hacetovi pajdaši

Celjska policija je v zadnjem času v zvezi z orožništvom aretirala štiri moške, ki so bili s Hacetom v zvezi. Vse kaže, da je izvršil Hace sam ali pa skupaj s svojimi pajdaši skoraj vse zadnje vloze in tatvine v Celju in celjski okolici. Da Hacea kljub vnetemu zasledovanju doslej še niso mogli izslediti in prijeti, je očitno krivo dejstvo, da so mu izvestni ljudje dajali po tuho in mu nudili pribežališče.

Hace ima na vesti

še tri umore?

Po raznih okolnostih sodijo, da je izvršil Hace delno sam, delno pa v družbi svojih pajdašev dvojni roparski umor v Ščah pri St. Pavlu pri Prebrodu, dvojni roparski umor v Medlogu pri Celju in roparski umor v Malih Braslovcih.

Orožništvo in policija sta alarmirala vsa varnostni aparat v celjskem okrožju in tudi drugod. Vsi mrzlično iščejo Hacea, ki tokrat najbrž ne bo mogel več uiti roki pravice. Naprošen je vsakdo, ki bi opazil Hacea, da to takoj javi najbližji orožniški ali pa policijski postaji.

Obdukcija Medenovega trupla

Danes ob 13. je bila v mrtvašnici na okoliškem pokopališču sodna obdukcija trupla umorjenega orožniškega podnadrednika Ivana Medena. Hace je v dvema krogla zadel Medena v prsi. Obe krogli sta prebili Medenovo belečnico in pet stotakov, ki jih je imel Meden shranjene v belečnici. Meden je umrl zaradi notranje izkrvavitve.

Policija in orožniki so dopoldne še ugotovili, da je razbojnik Hace izvršil v noči na soboto v vrom v pisarno veletrgovca Zangergerja na Masarykovem nabrežju. Suknjič, ki ga je poleg drugega ukradel v pisarni, so našli pri nekem dalmatinskem krošnjarju, ki ga je kupil od Hacea. Nadalje so našli pri dalmatinskih krošnjarjih vse manufakturno blago, ki ga je Hace ukradel v noči na ponedeljek pri vromu v trgovino trgovca Bana v Vojniku.

Pogreb umorjenega orožnika Medena bo v sredo ob 14. iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču.

SPORT

Otvoritev planiške proge za smuk v nedeljo dopoldne z mednarodno udeležbo

SK Ilirija poleg US Planice leto za leto izpolnjuje smučarske naprave v Planici. Za skakalnicami, ki so zdaj že štiri, je Ilirija lani pod Cipernikom očistila strm plaz in priredila v njem prav prikladno progo za slalom. Letos je v njenem spodnjem delu zgradila prvo vzpenjačo na snegu, ki je za tekmovalce, pa tudi za smučarje izletnike dragocena pridobitev. Ko bo njena trasa položena dokončno in tudi še podaljšana, se bo tamkaj lahko vsak po mili volji in brez vsakega truda nasmučal tudi iz najtežjih poglavij smučarskega znanja.

Kot novo letošnje pridobitev Planice je treba omeniti še progo za smuk, ki so jo od lanske jeseni izpeljali izpod Meesovega vrha po široko izsekanelem gozdnatem delu do planote nad 100 m skakalnice, od tod pa jo potegnili po senožetih v dolino, ki jo doseže tik pred državno mejo ob železnici. Za prireditve te proge so bila potrebna znatna terenska dela, predvsem pa je bilo treba podreti velike kompleksne drevja v njenem prvem delu, kar vse je bilo seveda združeno z znatnimi stroški. Toda zdaj je glavna smer za ta 3500 m dolgi smuk idealno začrtana in to nedeljo bo ta standardna proga tudi že otvorena.

V nekaj vrstah

Zeleniški smuk 1940

Po 10 letih je prehodni pokal prejel SK Tržič

Preteklo nedeljo je SK Tržič izvedel svoj tradicionalni smuk z Zelenice za prehodni pokal trdnice Glatzmann-Gassner, ki si ga je po desetletni borbi priboril v trajno last z letošnjo zasluženim zmagom nad jeseniško Skalo. Oba kluba sta poslala v ta boj svoje najboljše tekmovalce, toda domaćini so pokazali, da so na pobočjih Zelenice edini gospodari. Proga je vodila z Zeleniškega sedla preko plazov Begunjščice do cerkve pri Sv. Anli. Dolga je bila 2500 m in imela 600 m višinske razlike ter je bila v odličnem stanju.

Premož Tržičanov se jasno vidi iz rezultatov, ki so bili naslednji:

1. Ankele Riko 2:53.5, 2. Carman Frenk 3:04.5, 3. Lukanc Slavko (vsi trije SK Tržič) 3:04.6, 4. Urban Slavko 3:10, 5. Koblar Stanko 3:10.4, 6. Klein Bruno 3:13.9, 7. Praček Ciril 3:17.8, 8. Štumpf Tone (vseh pet Skala) 3:19, 9. Klemenc Ivan 3:21.7, 10. Stranjsky Sigrid (oba Tržič) 3:14.3.

Začetek prvenstva v srbski ligi

Pri nas in še kod je pravkar pritisnila nova zima, na jugu pa bodo kljub temu že prihodnjo nedeljo začeli tekati za žogo. Srbska liga bo otvorila spomladanski del prvenstva v S. kolum, za sezono 1939/40 z naslednjimi srečanji:

v Beogradu BSK—Gradanski (S) in Jugoslavija—ZAK, v Sarajevu Slavija—Bask, v Zemunu Zemun—Jedinstvo in v Borovu Bata—Vojvodina.

Kakor znano, je v tej ligi zdaj na vodstvu BSK s 16 točkami, nadaljnji vrstni red pa je naslednji: Jugoslavija, Slavija (S), Gradanski (S), Vojvodina, Bata, Jedinstvo, ZAK, Bask in Zemun.

Dva nova svetovna rekorda. Danska plavalca Rangelid Hveger je v nedeljo dosegla svoj 34. nov svetovni rekord, in sicer je plaval na progi 500 m prosto 6:27.4 in tako že drugič tolka rekord, ki ga je branila belgijska plavalca Caroen. V hitrostnem drsanju je norveški drsalec Johansen dosegel nov svetovni rekord na progi 5000 m s časom 8:14.8, ki je za 2.4 sekunde boljši od doedanjega Ballandrudovega. Novi rekord pa ne bo mogel biti priznan, ker drsalciše ne ustreza mednarodnim predpisom.

Boksar Evstahij Baloh, član zagrebškega Herkulesa, sicer pa po rodu iz Ljubljane, bo v soboto 17. t. m. gostoval za barve SK Varaždin proti Pekarškemu iz Maribora v težki kategoriji proti državnomu prvaku Ipvacu. Baloh se sedaj pripravlja za nastope v tujini, pa mu bo ta nastop prišel zelo prav za trenenje.

V Beogradu tekmujejo v »langlaufu«. Beograjsko »Vreme« objavlja na vidnem mestu poročilo o juniorskem »langlaufu« na Avail. Že samo naslov članka kaže, da ga je pisal veliki ljubitelj naše sportne terminologije, pa tudi v podrobnostih je nanašal celo vrsto bujnih cvetk, ki bi se jih moral list »Vremenovega« obsega sramovati. Med drugim pravi, da je proga znašala nekako okrog 8 km in je bila tudi pre-

Za čim boljše udeležbo na tej otvoritveni tekmi v smuku je Ilirija zastavila mnogo truda. Svoje tekmovalce je zbrala v posebnem tečaju pod vodstvom Jeseničana Žvana, za zadnje dni pa je povabila vanj tudi naše »kanone« in alpski vožnji — Pračka, Lukanka, Koblarja in še nekatere, ki bodo najbrže startali tudi v nedeljski konkurenci. Razen elitne domače udeležbe pa bo imel prireditelj na startu tudi nemško zastopstvo, in sicer štiri dobre smučake Eckerja, dolgoletnega trenerja v Franciji, ki je delal skupno z znanim Allansom, in dalje še Körnerja, Eichmanna in Russa. Slednji je že preteklo nedeljo tekmoval na 30 km v Mojsirani. Pogajanja za nastop nekaterih Italijanov so uspela tako daleč, da iz Cortine javili, da bodo sigurno poslali nekatere, če bodo le pravčasno prejeli dovoljenja nadrejenih sportnih oblastev.

Za najboljšega jugoslovenskega tekmovalca je razpisano darilo ljubljanske poštne Touring-kluba, in sicer spet nekaj neobičajnega na smučarskih tekmah — novo kolo.

Prireditve obeta biti po vseh pripravih sodeč po državnem prvenstvu v Trzinu ena največjih te vrste pri nas.

Mladinske tekme v smučskem teku

Prireditve Smk Ljubljane v nedeljo dopoldne v Zg. Šiški

Smučarski klub Ljubljana razpisuje za nedeljo dne 18. t. m. klubsko mladinsko prvenstvo v smučskem teku v treh kategorijah. Za juniorje od 16. do 18. let na 6 km, za naraščaj od 14. do 16. let na 4 km in za naraščaj pod 14 leti na 2 km. Pravico starta imajo le klubovi člani in neorganizirani. Start ob 10. v Zgornji Šiški. Prijave v nedeljo do 9.30 v gostilni Martine v Zg. Šiški.

Zmagovalci prejmejo praktična darila.

Razpis

medklubskega prvenstva Zasavja v alpski kombinaciji

SPD Trbovlje (smučski odesk) priredi svojo tradicionalno tekmo v alpski kombinaciji na Mrzlici v nedeljo dne 18. februarja. Start za stalom na Mrzlici bo ob 9. za smuk pa ob 14.30 tudi na Mrzlici. Cilj na starem sejmišču v Trbovljah. Tekmovalci dobe lepa darila, prvi pa naslov prvaka Zasavja za leto 1940.

Udeleženci uživajo vse članske pravice članov SPD v domu na Mrzlici. Prijavnina din 10.—, na dan tekme din 20.—. Prijave je treba poslati na smučski odesk SPD (g. Baumgarten). Tekmuje se po pravilih JZSS.

Tačaj za tekmovalce v smučskem teku. Smučarski klub Ljubljana priredi tačaj za tek za začetnike in tudi ostale mlajše tekmovalce. Tačaj vodi g. Ilovcar. Sestanek tečajnikov v četrtek dne 15. t. m. ob 18. pri starti cerkvi v Šiški.

Slovenska plavalna zveza. Predajna in obenem I. redna seja bo v četrtek 15. t. m. ob 18. v klubski sobi kavarnar Union.

SK Reka. Redna seja, zadnja pred občinim zborom, bo drevi v gostilni Lovštin. Ilustrovane sportne novice šte. 7. so izšle. Vasebina: BSK je osvojil Cvetkovčev pokal. — Naši profesionalni hokejski igralci v Berlinu. — Lestvica najboljših evropskih plavalcev in plavalčev v sezoni 1939. — Beograščani in reorganizacija jugoslovenskega sporta. — Gostovanje smučarjev in hokejistov v Ga-Pa je bilo bolj neuspešno kakor uspelo. — Štiri leta skakalne šole v Planici itd. Vmes je še polno zanimljivih članov in pestrega družja iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3. — davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3. — za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
služ. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12. — Dupli
in zenitive se zaračunajo po Din 2. — za vsako besedo, Din 3. — davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5. — za sifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20. —
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1. — za besedo, Din 3. — davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5. — za sifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12. —

Službo dobi

Natakarico

mlajšo, katera govori tudi
nemško, išče prvo vrstno re-
stavrira. Karkarševič, re-
stavrira, Ruma (Srem).
2893-1

Prodajalko

ščem za avtomatski buffet
ki zna pripraviti in aran-
žirati mizila jedila. Ponudbe
na Josip Smerdel, Sušak.
Prihozi sliko in prepise
spraveval.
3051-1

Več ptileciv

kateri bi izvedli na novih
cotton strojih, sprejemno
takoj. — Tovarna Vidmar,
Ljubljana, Savije 18.
3086-1

Postrežnico

pridno in pošteno, sprej-
mem takoj za popoldan.
Naslov v vseh poslovalnicah
Jutra.
3093-1

Frizerko

solidno in dobro delavko,
iščem za stalno mesto. Na-
stop po sporazumu. Javite
se na Alfonzo Baronič, fri-
zer, Split, Peristil 7.
3099-1

Postrežnico

pridno in pošteno, sprej-
mem takoj. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra.
3112-1

Natakarico

provizorno in dve pomival-
ki sprejme gostilna pri
»Leve«.
3098-1

Tovarna usnja

in jermenov

išče inteligentnega mlajšega
uradnika z znanjem jezika
in nemškega jezika.
strojepljiva in splošnega
za poslovanje s strankami.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Inteligentne«.
2986-1

Brivca Slovenca

damsko frizerskim salo-
nom rabi občinstvo za trg
z okoli 15 vasi. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
3101-1

Čedno dekle

zmožno za pomoč v gostil-
niškem gospodinjstvu sprej-
mem. Osebo in ponudbe
s sliko: Anton Rejc, Ce-
lovška 66.
3113-1

Postrežnico

od 10. do 15. ure, iščem
takoj za vsa dela. Ciglič,
Mestni trg 11/L.
3110-1

Službe išče

Mizar

z lastnim orodjem išče služ-
bo, grem tudi privatnim
strankam za popravilo pohi-
šev. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Mizar«.
2844-2

Strojnik, monter

z dolgoletno prakso pri
elektrarnah, parni žagi
rudniških napravah. In-
stično, vešč v električnih
in v varjenju ter v
montaži in popravilih
strojev želi premeniti
mesto. Dopise na ogl.
odd. Jutra pod »Stroj-
njake«.
2689-2

Blagajničarka

z 4 letno prakso v restav-
raciji, zmožna nemščine in
strojepljiva, dobra računa-
rica, želi premeniti mesto,
tudi izven Ljubljane. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Takoj ali pozneje«.
3103-2

Lokali

Radi bolezn

oddam pod ugodnimi po-
goji lep trgovski lokal star-
re trgovine z mešanico bla-
gom v najem 25. februarja.
Lokal je v industrijskem
središču v neposredni bliži-
ni farne cerkve. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
3090-19

Kapital

Hranilne knjižice

3 proc. obveznice in druge
vrednostne papirje kupimo
in plačamo najbolje. Banč-
no kom. zavod, Maribor.
Aleksandrova 40.
2234-10

Vlogo

Kmečke hran. in posojil-
nice v St. Vidu nad Ljub-
ljano din 15.000 ugodno
prodam. Rudolf Zore, —
Ljubljana, Gledališka ul. 12
3107-16

Hranilne knjižice

kupujemo

stalno in po najvišjih cenah
in takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ul. 12
3105-16

Knjižice

Mestne hranilnice Skofja
Loka, Okrajne hran. in pos-
ojilnice Loka, Zdravniška go-
spodarske banke, Pradedne-
ne, vseh podružnic, kupimo
proti takojšnji gotovini. —
Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 12.
3106-16

Prodaj

Divan

zelo dobro ohranjen in pre-
ginalo, poceni napravljen.
Nabernik, Gradšče 2/II.
3100-6

Pouk

Francoščino

in nemščino
slovnico in fonetično pra-
vilo, poučujem in pri-
pravilam za izpite. Grem
poučevat tudi na dom. —
Groharjeva cesta 2, vhod
Tržaška cesta 1/L, vrata št.
5.
3088-4

Iščem osebo

katera poučuje italijansko
v Kranju, takoj. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
3095-1

Posest

Lepe stavbne

parcele
v neposredni bližini mesta
Celja napravljeni. — Vprašati
pri Faničar, Glavni trg 8
Celje.
2677-2

Dvostanovanjska

hiša
z lepim sadnim in zelenjad-
nim vrtnom, v bližini več
tovarn, v letovskem kraju
Gorenjske, 3 minut od žele-
zniške postaje, rad pre-
selitve. Cena 85.000 din.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra.
3104-20

Stanovanje

Trisobno stanovanje

v centru, solčna lega —
oddam 1. maja. Informacije
od 10.—12. ure. Bielew-
sova 20/L, levo.
2613-21

Enosob. stanovanje

kletno, oddam takoj na
Tirševi cesti 179.
3109-21

Enosob. stanovanje

manjzadno, oddam 1. mar-
ca v vili Zrinjskega 17,
samski osebi.
3111-21

Enosob. stanovanje

(din 300) oddam za 1.
marc. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.
3115-21

Soboda

Prijazno sobico

oddam v vili na Mirju, —
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra.
3097-23

Komfortno sobo

oddam takoj blizu Unions
boljšemu gospodu ali go-
spodini. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra.
3108-23

Sobe išče

Sobo
prazno, p.i.a.n.o. svetlo,
najrajši s prehrano za
svojo hčerko, ne preda-
teč od centra, išče za ta-
koj ali poznejši čas ve-
liko odstopa, poštena in
mirna žiljiva. Reflektira
samo na stalno sobo. —
Ponudbe na oglas odd.
Jutra pod »Prijazna so-
bica«.
2858-23a

Pohištvo

navadno toda snažno pohi-
štvo 2 postelji, 2 nočni
omari, umivalnik, kuhinjs-
ko mizo, 2 stenski slik, —
železen štedilnik. Mestni
trg 11/II., Pejakovič.
3114-12

KAMENCKE

v žolcu, ledvica in sečnem mehurju topi in
leči njihove bolečine
DUBRAVKA ČAJ
Mnogi so že izkušali poskuse te vr-
ste. Izkusi ti 10.—
izdeluje Kem farm laboratorij lekarnarja
Mrs. Ivana Andrijača
MOSTAR
R. S. št. 14471 25 V 1936

V mladnih dneh Vas kozarček

BERMET-VINA

obvaruje hripe — Gostilničarji ga tank-
naroče že majhen sodeček. — Zahtevajte
ovsod te
BERMET B. MARINKOVA iz SREMSKIH
KARLOVCEV. Fruška gora.

Spalnica iz

orehove korenine

in več kuhinjskih oprem
proda po stari ceni Krže
Franc, pohištvo, Vrhnika.
Ogleda se na skladišču v
Ljubljani, Prečna ul. 6, na-
sproti Mestnega kopališča.
3073-12

Kupim klavir

ali pianino, radio in pisal-
ni stroj. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Plačujeme«.
3117-26

Stroji

Kupim strožnico

varilni aparat, vrtilni stroj
in orodje za ključavnice.
Cizel, Kotnikova 21/II.
3116-29

Fizol za kuh

dobite poceni pri

Sever & Komp.,
Gospodarska c. 5.
2709-33

Izjava

Podpisani sem na zadnji
sok, miškardi na Prevaljah
nepremišljeno želim sestro
Vidic Albino, članico So-
kola v Dravogradu, kar ob-
žalujem. Čerkez Adolf, član
Sokola Prevalje.
3096-31

Razno

MODROCE

patentne postelje
mreže audi solidno
in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik

Mestni trg 13
3110-12

KLIŠEJE

ENO

VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

SE PETRNASIP 23

SOKOL

Sokol v Slovenjem Gradcu je imel v so-
boto zvečer občni zbor. Starosta br. Rojnik
Ivan je v uvodu pozdravil zastopnika obla-
stva sreskega načelnika br. Hrašovec in
nazdravil prvemu starosti Nj. Vel. kralju
Petru II. in kraljevskemu domu. Nato je
pozdravil zbrano članstvo, ki je prišlo, da
sišli poročila funkcionarjev o delu in da z
nasveti pomaga upravi pri njenemu delu.
Zbor je bil zelo živahen, saj je bilo več
govornikov in govornic, ki so dajali smer-
nice za bodoče delo. Prečitana je bila tudi
resolucija glede narodnoobrambene dela
na severni meji. Pri volitvah je bila izvo-
ljena v glavnem stara uprava z malen-
kostnimi spremembami. V poznuri je za-
ključil starosta br. Rojnik Ivan občni zbor
in članstvo je zapelo slovensko himno »Hej
Slovanie«.

Sokolske smučarske tekme v Slovenjem
Gradcu. V nedeljo popoldne so pohiteli na-
ši vrli smučarji v naravo da na tekamah
poskusijo svoje moči. Pri tekmi članov na
2 in pol km so bili doseženi sle rezultati:
1. Vihorny Stanko 8.47, 2. Vresovnik Jože
9.37, 3. Zolnir Božidar 11.55. Članice na
1.50 km: 1. Fritz Mara 7.20, 2. Vresovnik
Ridi 8.74, 3. Grein Hilda 8.51. Naraščaj:
1. Goligranc Pepo 7.50 (najboljši čas dneva),
2. Rojnik Ivan 8.47, 3. Rozman Vinko
9.25. Ženska deca: 1. Rojnik Minka 3.27, 2.
Razberger Vida 3.52, 3. Ferber Čieka
3.54. Nižja moška deca: 1. Zorman Jože
2.54, 2. Štruc Josip 2.56, 3. Zelenikar
Marjan 3.11. V tej skupini moramo omeni-
ti malega Strnadovega Janezka, ki je kljub
svoji mladosti prvič tekmoval in bo še, ko
dorase, dober smučar. Višja moška deca:
1. Golež Oto 2.58, 2. Juvan Vinko 3.06, 3.
Gorečan Zvonko 3.09. Po tekmah so bili
vsi tekmovalci pogoščeni s čajem v mali
»Vrtni Sokolskega doma«.

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 14.: Na prisilni strani Red B.
Četrtek, 15.: Praznik cvetočih česenj. Red
četrtek.

Petek, 16. ob 15.: Hudčev učenec. Ljudska
predstava po globoko znižanih cenah
od 16 din navzdol.

Sobota, 17.: Profesor Klepec. Red A.

»Hudčev učenec« kot ljudska predstava.
V petek ob 15. uri bodo igrali Shawovega
»Hudčevega učenca«, zgodbo za časa ame-
riških osvobodilnih bojev, v katerih je izgu-
bila Anglija svoje ameriške kolonije. Na-
čin, kako je obdelal dramatik snov, je učin-
kovit in svojevrsten ter obravnava čin hu-
dičevega učenca, svobodnjaka, ki zastavi
svoje življenje za rešitev sočloveka. Re-
žija dr. Kreftova. Veljajo izredno znižane
cene od 16 din navzdol.

OPERA

Sreda, 14.: Rusalka Red sreda.
Četrtek, 15.: Lumpacijs Vagabundus
Red A.

Petek, 16.: Lok. Plesni večer Pie in Pina
Mlakar. Izven.

Sobota, 17.: Trubadur. Premierski abon-
ma. Gostovanje Borisa Popova

Drvi bo imel red sreda na vrsti Dvoča-
kovo »Rusalko«, prelepo lirčno opero meh-
kih občutij, katere dejanje je povzeto iz
»askeske mitološkega sveta. Čudovite
melodije, v katerih vibrira ves mik in čar
skrivnosti polne nočne narave temnih goz-
dov, šepetajočih studevec in srebrne me-
sečnine se nedosežno ubrano družijo z
neutešnim hrepenenjem nesrečne Rusalka
po ljubezni in koščku ženske sreče. V glav-

in častni zastopnik
Ing. G. FONNIES, Ljubljana,
Tyrseva 33 — Telefon 27-62.

JOSIP BEZJAK — Maribor,
Gospodarska ul. 25. Telefon 20-97.
Prijavite se pri zastopniku
zaradi preskrbe brezplačnega
vizuma najkasneje do 13.
februarja 1940.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1940 od 3.—8. marca

10% popusta na nemških želez-
nicah, znatni popusti v drugih
državah.

Vsa pojasnila dajejo:

ZVANIČNI BIRO LAJPC-
SKOG SAJMA BEGRAD,
Knež Mihajlova 33/L

»Regentol«
aparatus za regeneriranje (obnavljanje) rabljenega olja Vam
nudi ogromne prihranke.
NE FILTRIRANJE — FEMVEZ REGENERIRANJE!
ZA USPEH JAMČIMO!

Zahtevajte ponudbe, prospekte ali predvajanje!
Samoprodaja Dezider Eisler, Beograd, Vojv. Gligora št. 15.
Tel. 41949.

Pomagajte sami sebi!

»REGENTOL«

aparatus za regeneriranje (obnavljanje) rabljenega olja Vam
nudi ogromne prihranke.
NE FILTRIRANJE — FEMVEZ REGENERIRANJE!
ZA USPEH JAMČIMO!

Zahtevajte ponudbe, prospekte ali predvajanje!
Samoprodaja Dezider Eisler, Beograd, Vojv. Gligora št. 15.
Tel. 41949.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti naše ljubljene mame, gospe

Lee Potočnik

učiteljeve soproge

z nami sočustvovali, se iskreno zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo gospodu docentu dr. Matku,
čč. sestram ter pokojnični dobri prijateljici gospé Mileni
Kiferletovi za njih požrtvovalnost, darovalcem cvetja ter vsem,
ki so pokojnico spremenili na zadnji poti.

Maša zadušnica bo v četrtek, dne 15. februarja ob 8. uri
v Križankah.

V LJUBLJANI, dne 13. februarja 1940.

ZALUJOČI

EMIL in EVGEN

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame, babice in pra-
babice, gospe

FANI STARY roj. Laninšek

se od srca zahvaljujemo za številne sožalne izraze prav
vsem, ki ste se nas spomnili v tem najhujšem času.

V KRŠKEM, dne 12. februarja 1940.

JOSIP, ELZA in ROZA, otroci;
Družine STARY, SLUGA, ZAJDELA in LANINŠEK

ZAHVALA

Za vsa sočustvovanja izkazana ob nenadomestljivi
izgubi najine nadvse dobre, ljubljene mamice, gospe

Marte FRELIH roj. Bergant

se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno prečasti-
tima gg. kaplanu Pogačniku in dr. Marjanu Doklerju
za toležilne besede, s katerimi sta ji lajšala težke ure;
nadalje vsem, ki so jo spremenili k večnemu počitku,
tako: čč. duhovščini, pevskemu društvu »Grafika« ter
pevcem »Sloge« za prekrasne žalostinke, g. Vitku Gvidu
za lepe, ganjlive poslovljene besede ter neštetim daro-
valcem vencev in mnogege cvetja.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 16. t. m.
ob pol 7. v cerkvi sv. Jakoba.

V LJUBLJANI, dne 14. februarja 1940.

EMIL in EVGEN

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti naše ljubljene mame, gospe

Lee Potočnik

učiteljeve soproge

z nami sočustvovali, se iskreno zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo gospodu docentu dr. Matku,
čč. sestram ter pokojnični dobri prijateljici gospé Mileni
Kiferletovi za njih požrtvovalnost, darovalcem cvetja ter vsem,
ki so pokojnico spremenili na zadnji poti.

Maša zadušnica bo v četrtek, dne 15. februarja ob 8. uri
v Križankah.

V LJUBLJANI, dne 13. februarja 1940.

ZALUJOČI

EMIL in EVGEN

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravlien: ZGODBE BREZ GROZE